

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

1879 IDÉEN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET ·

GRUNDLAGD AV
FRITHIOF HELLBERG

UTGIVARE:
BEYRON CARLSSON

UPPLAGA **A**

N:o **1**

DEN 4 JAN. 1925

PRIS 35 ÖRE

REDAKTÖR
EVA NYBLOM

Gott nytt år!

(Foto: Jæger.)

JULEN ÄR FÖRBI OCH EN NY HELG är genast färdig att avlösa. Denna gång kom julen att räcka så gott som fem dagar, åtminstone för åtskilliga. Se'n ta nyårshelgen och trettondagshelgen bort en hel del arbetstimmar. Vad vår nation måtte vara rik för att kunna bestå sig så mycket arbetsro.

Men angenämt har det odisputabelt varit att för ett par dar koppla av maskineriet. Det är vid sådana tillfällen vägarna runt städerna börja befolkas av män i underliga kostymer och man får se välaktade revisionssekreterare och korrekta byråchefer i pojkbuxor som om de skulle ut och hoppa hage och spela kula i stället för att regelrätt och ordentligt skrida vägen fram. Kortbuxor och pojkmössor höra till söndagsförmiddagens traditionella förklädnad. Promenaden är nödvändig för den som veckan igenom arbetat under hälsofarliga förhållanden som yrkesinspektionen borde ha ett, nej bägge ögonen på. När man utställer livsfarliga kantrissor och maskiner som äro vådliga för tummarna varför inte låta oss se osanitära skrivbord och pulpeter som äro lömska att umgås med.

Juldagens spatsertur ledde åtminstone i Stockholm till Ladugårdsgårde och andra platser där osålda granar lågo som julens avskräde. Det berörde en obehagligt att möta dessa julens offer hopvräkt i en hög, sedan spekulationens yxhugg skiljt dem från den rot där de kunnat växa till präktiga träd. Skogsskövlingen jul och midssommar hör till det nationella slöseri som fortfarande väntar på sin reglering.

Mot juls skyltningen skulle också en del anmärkningar kunna riktas. Jag vill inte tala om den affär för undervisningsmateriel som exponerade dödsfall som lämpliga julklappar t. o. m. med den lockande inviten att det lämnades 10 procents rabatt om man passade på, förmodligen ändå högre ifall man köpte hela kyrkogården. Apropå döda behöver man inte vara överdrivet känslig djurvän för att tycka synd om det lilla barnlik till björnunge som nödgas efter döden stå uppstoppat i ett pälsvarufönster med en butelj i ena tassan och en bågare i den andra medan en mekanism tvingar det lilla kräket att till åskådarnas förlustelse dricka, ideligen dricka. En tid som ej ens låter kyrkogårdarnas gäster få frid efter döden kan naturligtvis inte unna någon sådan åt de osjälige djuren men man kunde åtminstone ge björningen någon sysselsättning mera värdig skogarnas konung.

Fattigdomen på uppslag har förresten varit påfallande i årets juls skyltning. Ändå finns både pengar och lust att offra dem, det ser man bäst på Drottninggatan. Om jag vågade ge affärsinnehavarna ett råd vore det att associera sig med journalistiken som inom sig rymmer ett aktningvärt antal personer begåvade med idéer som rätt anpassade efter köpmännens merkantila erfarenheter skulle kunna medföra utmärkta resultat. Det är förresten förvånande att se hur litet tidningsmän tas i anspråk ute i det praktiska livet. Jo filmindustrien har varit påpasslig i detta som andra avseenden och resultatet tycks vara övervägande lyckligt. Men det är kanske ändå bäst som det är. Publicisten gör sam-

hället mest nytta genom att rappt, klokt och vaket notera och i någon mån reglera händelserna från sin redaktionsstol.

Hur den litterära julfloden varit vet man inte fastän en mot tio ställdes när direktör Åkerlund under de andra bokförläggarnas protester påstod att allmänhetens köplust och intresse för böcker visar ett konstant avtagande. Jag undrar om Åkerlund inte har rätt ändå. Den omtalade julfloden är ju bara en liten bäck i jämförelse med det journalistiska Niagara i vars mäktiga tidnings- och tidskriftsforsar de stackars böc-

kerna virvla hjälplösa omkring som stockarna i en Norrlandsälva. Direktör Åkerlund passade i ett uttalande på att konstatera sin förvåning över att man »ej skytt en överdriven reklammetod för att få allmänheten att köpa en viss bok. Man går för långt.» Vännen Åkerlund i dygdig harm över våldsam reklam — är inte detta ett storartat intyg om att han och ingen annan är den rätta utgivaren av en skämttidning.

Apropå skämtsamma publikationer ber jag inom parentes att i läsarens benägna ynnest få rekommendera den festskrift som min ärade kollega Grönköpings Weckoblad utgav till julen. Hellre än att förarga sig åt samhällets vrångebilder bör man, om man är klok, skratta åt dem och det finns inget förträffligare medel än de karrikatyror Grönköpingsavisen lämnar. En verkligt originell publikation. Och numera är det ju ont om originalen. Det påminner om en gång då generalkonsul Davidsson besökte en bekant som kände sig lycklig över att ha hopbrakt en, som han tyckte storartad samling konstens mästerverk, den ena berömdheten efter den andra som han stolt förevisade sin ärade gäst. Och, sade han med en flott gest åt tavlorna, de äro original varenda en.

Davidsson såg på samlingen med en kändares övade blick och så sade han med ett sarkastiskt leende till sin vän: här i huset finns det bara ett original — och det är du.

Lutfisken som hör till julbordets läckerheter har naturligtvis avätits med större eller mindre begärlighet. Den nationella rätten måtte ha en släkting i den goda staden Nimes i Frankrike där man nyligen tänkte bereda presidenten då han var på besök nöjet att sätta för honom en Brandade de morue, om vars sammansättning Gustaf Steinwall eller någon annan finsmakare kan ge bättre besked än undertecknad men som måtte ha samma utpräglade doft som lutfisken, ty ceremonimästaren i det officiella följet förbjöd helt enkelt en rätt som enligt hans höga omdöme var så vanlig, så plebejisk och som framför allt doftade så tarvligt.

Tänk om Sundsvall bjuder kung Gustaf på surströmming härnäst han kommer på besök. Vi ha guskelov nationella rätter ännu, fastän restaurang Freden söker införa välska seder och lära oss äta bouille à la baisse, en rätt som rätteligen skall täras i ett litet krypin vid Medelhavets smaragdgröna bölja. Vi få väl i utbyte lära Marseille att äta kroppkakor.

Men lämnom tanken på mat och fästom blicken på sista sandkornet i det timglas som håller på att vändas om just nu. Vid större samkväm höjer man gärna skålen för absent friends. Vår första tanke då vi bänka oss tillsammans med den bekanting vi just nu presenterats för bör tacksamt ägnas hans företrädare på platsen 1924. Kunna vi inte kosta på honom avgångsbetyget Icke utan beröm godkänd?

Iduns tio punkter för 1925.

Prinsessan Bernadotte meddelar i varje nummer "Kring dagens bibelord".

Prins Wilhelm följer i sina teaterartiklar den dramatiska konstens utveckling.

Ellen Key skriver sina erinringar från flydda dagar.

Ellen Cederström berättar sina barn-domsminnen.

Alma Söderhjelm offentliggör sin roman om finska kriget.

Annie Quensel ger en serie skildringar från den Stockholmska societeten.

Märta Fröding född v. Philp, Strindbergs systerdotter ger i ett antal artiklar framställning av "Strindberg intime".

Bengt Aurelius skildrar ungdomens eviga stad Upsala i serie porträtt och minnen.

Emma och Hjalmar Meissner skriva om "När mamma var flicka" och berättar om allt roligt och händelserikt man då upplevde.

Dan Åkerhielm berättar ur sitt hart när outtömliga förråd hägkomster av bekant folk och ger synnerligen intressanta porträttreliefer.

Som ni ser är Idun alltjämt den innehållsrika, den underhållande, den värdefulla veckotidningen. Lagg av 15 kronor, ni behöver dem för att år 1925 skall bli än angenämare tack vare prenumeration på Idun.

Celestini

IDUNS PRISTAGARINNA FÖR ÅRET

IDUNS KVINNLIGA AKADEMI UTSER ELLEN KEY, »SIERSKAN PÅ STRAND».

FÖR TJUGONDE gången sedan Iduns kvinnliga akademi stiftades år 1906 har den utdelat det pris som årligen gives till belönande eller främjande av någon förtjänstfull kvinnlig gärning. Och på akademiens förslag har priset för året tilldelats författarinnan Ellen Key med den motivering som säkert skall glädja henne i än högre grad då hyllningen såsom här överbringas av vår jämte Ellen Key yppersta författarinna, Selma Lagerlöf.

Dr. Lagerlöf tillhör förresten jämte dr. Karolina Widerström Iduns kvinnliga akademi nu liksom år 1906 då det första sammanträdet hölls. Övriga ledamöter voro då Agda Montelius, Carolina Östberg, Sofia Gumælius, Gerda Lundequist, Alice Nordin, Anna Sandström och Lilli Zickerman. De som nu tillhöra akademien äro Ina Almén, Hanna Pauli, Carin Wästberg, Maria Aspmann, Dagmar Möller, Hilda Borgström, Kerstin Hesselgren samt de bägge nämnda.

Idun begagnar tillfället att uttrycka sin synnerliga tillfredsställelse åt att med detta sitt pris få ge ännu en hederbevisning till de många föregående som i dessa dagar kommit Ellen Key till del såsom uttryck för samtidens beundran för hennes stora gärning.

Det är en ståtlig rad kvinnogärningar, som belönats med Idunpriset. Följande kvinnor ha fått priset:

Ellen Key. Efter en akvarell av Hanna Pauli.

Mer än en gång har Iduns akademi varit frestad att föreslå till prisbelöning den berömliga kvinnogärning, som utförts och utföres av sierskan på Strand, men en känsla av att inte vara rätt forum för bedömande och uppskattning av hennes väldiga verksamhet har ända hittills hållit oss tillbaka.

Högtidsstämningen omkring sjuttiofemårsdagen, då kärlek och tacksamhet från hela världen slunga en störtflod av hyllning upp mot Ellen Keys ensliga hem, har dock nu kommit oss att kasta våra betänkligheter över bord. Vi tillråda Idun att med sitt pris hedra denna stora folkuppföstrarinna, som började sin verksamhet i lärarinnekatedern i en flickskola och sedan som föreläserska och författarinna har spritt sina tankar om frihet och fred, om kärlekens och barnets rätt, om skönhet och bildning till miljoner av människor.

Vi leva i tider, då det gamla måste falla, då omstörtning och nydaning pågå i hastigare takt än någonsin förr, och för mycket av detta nya har Ellen Key gjort sig till en tolk. Det synes oss — vad man än må tänka om nyttan och nödvändigheten av dessa förändringar —, att vi aldrig kunna vara tacksamma nog, att den nya tidens idéer tillförts oss av en ädel, klok och renhjärtad kvinna, besjälad av den varmaste människokärlek och den högsta idealitet.

För Iduns akademi:

Selma Lagerlöf

1906 fröken Elsa Borg för hennes filantropiska arbete. 1907 fröken Gertrud Adelsborg, föreståndarinna för Fredrika Bremerförbundets byrå. 1908 domkyrkoorganisten fröken Elfrida André. 1909 författarinnan fru Alfhild Agrell. 1910 fru Thora Kulle, Lund, som förnyat den gamla folkliga textilkonsten. 1911 landskapsmålaren fröken Charlotte Wahlström. 1912 skolkökslärarinnan Lotten Lagerstedt i Göteborg. 1913 fröken Agnes Lagerstedt, för hennes 30-åriga krig mot bostadseländet, såsom värdinna för »Stockholms arbetarehem». 1914 fröken Selma Göbel, — en av våra främsta inom svensk konstslöjd och textilkonst. 1915 fru Elisabeth Anrep-Nordin, föreståndarinna för drottning Sofias stiftelse i Vänersborg. 1916 fröken Elin Falk, som kraftigt främjat Lingska gymnastikens utveckling. 1917 fröken Signe Hebbe, den framstående lärarinnan i scenisk aktion, sång och plastik. 1918 fröken Anna Lindhagen — hemmets och hembygdens hängivna värdarinna. 1919 länsmejserskan fröken Anna Gustafson för vad hon gjort för lantushållningens främjande. 1920 professorn Ann Margret Holmgren för hennes insatser i den svenska kvinnorörelsen. 1921 fröken Elsa Brändström för hennes kärleksverksamhet i de ryska och sibiriska fånglägren. 1922 författarinnan fru Helena Nyblom. 1923 barnbryterskan inom Svensk vanförevård fru Alice Bonthron. 1924 fröken Klara Johansson för hennes litteraturhistoriska forskningar.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

LONDON I SJUTTIO TIMMARS DIMMA

DEN ROMANTISKA OCH FARLIGA »LONDON PARTICULAR». LONDONBREV TILL IDUN.

DET HAR NU VARIT NATT I IN-
emot sjuttio timmar.

Det är en smutsig, frän och jolmig natt. Alla naturens ljus äro släckta. Inga stjärnor blixtra festligt och majestätiskt på en djupsvart himlapall. Inga snöfält lysa med miljoner spelande kristaller.

Allt är livlös, sjaskig, trist skymning...

”London Particular.”

Den kom helt plötsligt vältrande in från havet för tre kvällar sedan.

Man kände genast igen vad det var. Det var icke en vanlig, oskyldig och anständig övergående dimma.

Det var vad man här, med sin outtömliga förmåga att behandla även de vidrigaste fenomenen med älskvärdigt humoristiskt överseende, smeksamt kallar »London Particular».

Kall, våt, ogenomtränglig och unken insvepte den de myllrande gatorna.

Upplevelsen är underbar. Vill man vara ärligt och strängt saklig i analyserandet av de förnimmelser, som storma över en vid första anblicken av London Particular, måste man bekänna att man blir ögonblickligt betagen.

De gigantiska nya affärspalatsen kring Oxford Circus se ut att försvinna med sina översta våningar bland himlens boningar ovan molnen.

Snart har den gulvita tjockan uppslukat ännu en våning och ännu en. Allt vad de starkaste ljusgloberna förmå med sina desperata ansträngningar är föga mer än att utsända ett blekt, poetiskt skimmer. Inom kort äro alla ljuskällorna alldeles ourskiljbara. Man ser icke trottoarkanten från normal ögonhöjd.

En tillvaro av skuggor blott.

Jag vet icke hur många miljoner eller miljarder volt som nu i en hast ha släppts lösa för att vägleda en förblindad mänsklighet. Man kan förmodligen, om alla de ljusenheter som hundratusentals elektriska knappor och gaskranar befalla fram sorgfälligt räknas, tala om ett ljushav.

Det har naturligtvis en viss verkan. Det förjagar i alla centrala trafikhorn den känsla av makaber Ragnarrökstämning, som överfaller en på sidan av de stora stråken där glest utposterade lyktor ha det ansvarsfulla uppdraget att med sina patetiskt hjälplösa små ljuskroppar sköta om kampen mot de mörka makterna.

Man gripes, där man känner sig för med käppen eller försiktigt manövrerande längs husväggarna styr sin långsamma kosa framåt, av ett överväldigande intryck av levande romantik. Allting blir överkligt. Hus, människor, djur och vagnar äro skuggor. Det är på något sätt hänförande och hypnotiserande att vandra omkring i en utsuddad värld, insvept i en förnimmelse av den stora slutliga do-

Londondimman är världsbekant men få fatta vad det egentligen innebär för en världsstad att dygn efter dygn leva så där i mörk arrest. Iduns korrespondent ger en påtaglig framställning av hur det känns.

men, men ändock behagligt trygg i medvetandet att inga vreda gudar på eldflåsande springare jaga genom skymningen.

En nyck av hav och vindar berövar på några minuter världens största civilisationsknutpunkt all dess stolta medvetenhet och invanda självkänsla. Den väldiga staden famlar och krälar som en lamslagen jätte. Jag förmodar, att det är denna sensation som hypnotiserar.

Den flämtande rytmen borta.

Nyss rullade oräkneliga omnibussar, automobiler, lastakdon och andra hjulande föremål i svärmar över asfalten. Framåt, framåt är Londongatans andlöst flämtande rytm. Vagnskolosserna flyga om varandra och den ovane passageraren ser allt emellanåt katastrofen stryka förbi på centimeters avstånd.

I ett nu har den snabba andhämtningen upphört. Busskonduktörerna stiga ned på gatan och vandra tåligt med sina nödlampor bredvid köraren. De gå hukade med högra handen på hjulskärmen och lysa på rännstenen som letade de efter förlorade skatter. Så styrs det vrålande och stönande vidundret framåt. Framåt, men — trots allt frustandet — förtvivlat långsamt.

Brådskans rytm är borta. Tillvarons jämna puls har slutat att slå. Livet kryper. En meter tar lika många sekunder som förut femtio eller hundra kronor.

Ögonen speja fåfängt ut i de tätande töcknen. Var äro människorna? I City ha kontoren just stängts. Över hela London slå butiks- och arbetslokaler igen för dagen. Miljonerna tömmas brådslande ut på gatorna. De äro där allihop i det osynliga runt omkring.

Fyrtio barn fingo var sin hel uppsättning kläder vid en julfest, som Paul U. Bergström gav söndagen före jul. Det var nu den femtonde julen firman utövat denna välgörenhet till välsignelse och glädje för så många fattiga små i Stockholm.

Endast fåtalet lyckas komma över utrymme i de fullproppade underjordiska tågen. Den stora majoriteten är dömd att försiktigt leta sig fram i det kompakta gatumörkret antingen genom att mil efter mil kryssa framåt på egen hand eller genom att tålmodigt för en längre period försjunka i beslutsam dådlöshet i ett melankoliskt busshörn.

Kanske blir föraren, som ofta händer, nödsakad att någonstädes i Stor-Londons mindre väl belysta utkanter uppge det livsvådliga försöket att lotsa sin tvåvåningshöga farkost framåt i den smala och oskönjbara vägrännan. Han och konduktören kasta ankar vid en dikeskant, rulla huttrande in sig i sina rockar och knyta ihop sig för natten på var sitt säte i omnibussen. De som icke ha lust att acceptera en inbjudan att göra sammalades få traska vidare med egna apostlahästares hjälp och få inte glömma att taga god tid på sig.

Det är i förbigående sagt icke blott osiktbarheten som verkar förbryllande i dimma.

Den ser på ett underligt sätt ut att uppsuga och trolla bort alla ljud. Till och med på Piccadilly Circus avtonas den brusande gatuorkestern med sitt tramp av fötter, då av hjul och larm av motorer till ett dovt och sövande surr.

Ett fientligt monstrum.

Allt detta gör tillvaron i ett slag mirakulöst poetisk och romantisk.

Ingen talar utomhus. Ingen vågar att öppna munnen. Nu börjar London Particular visa sina ettriga sidor. Den silar in genom sammanbitna tänder, kittlar och retar och river utan uppehåll i halsarna. Busskonduktörernas monotona utrop »Any more fares, please» upprepas alltmer motvilligt och matt och med allt längre intervaller och ackompanjeras regelbundet av en serie hoststötter. Mest alla ögon rödkantas och börja rinna. Kolstötet som impregnerar hela atmosfären äter sig in i alla hudens fåror och porer och svarta skuggor utbreda sig missprydsamt och fräckt även kring de ljuvaste tillskurna näsorganen i de mest ädelt sköna ansikten. Det svider i hyn. Om man låter tungan löpa över läpparna kännes det som om de vore betäckta av vassa partiklar. Kolstoffet klibbar vid allt levande och dött. Jag förmodar att det ständiga tvättandet räddar en från att bli levande fladd. I de fall där tvättning icke reguljärt förekommer tjänstgör, antar jag, porernas smuts som skyddande pansar. Det ligger icke en skymt till överdrift i denna beskrivning. Londons vittrade marmorpelare och husväggar äro mina vittnen. En lång påhälsning av London Particular kostar hundratusentals pund i allmänt fördelad förödelse på byggnader, möbler och praktiskt taget all egendom världsstaden rymmer. Man har försökt att ap-

(Forts. sid. 18.)

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS. I NAMNET — EASTMAN KODAK COMP. — PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRAMKÄLLNING OCH KOPIERING GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG - MALMÖ - STOCKHOLM

GUSTAF FRÖDINGS SISTA NYÅRSDAG

AV MÄRTA FRÖDING F. VON PHILP.

Till Hustru Yngö och hans Fru
från Töj.

Gammalt skrap, förtas Ni
men det skulle vara såsom
ett trappsteg till nästa bok.

Så lyder den oändligt blygsamma, men förhoppningsfulla dedikationen i den bok, »Efterskörd», som Gustaf Fröding förärade min man och mig julen 1910. Vi hade oss mer än väl bekant med vilket levande intresse han ägnat sig åt utgivandet av denna bok, som tyvärr skulle bli hans sista. — För att framföra vårt tack för den kärkomna julgåvan, foro vi en dag mellan jul och nyår ut till Gröndal och blevo då ombedda att tillbringa nyårsdagen hos honom. Det är mina intryck och minnen från denna Gustaf Frödings sista nyårsdag, som jag i det följande går att skildra.

Nyårsdagen året 1911 var en töig vinterdag med en mjölkvit dimma över huvudstaden med omgivning. Den lilla ångslupen, som hade att passera Djurgårdsbrunnskanalen dunkade sig dock fram genom isstyckena och tog sikte på ett ljus, som skimrade vid en liten brygga, strax bortom Djurgårdsbrunns värdshus vid kanalens högra strand. Min make och jag, som befunno oss bland passagerarna på den ovannämnda båten, hade, väl ilandkomna, knappast tagit några steg på den snöväta gångstig, som ledde upp till Gröndal, förrän vi till vår förvåning möttes redan där av vår vittre värd, som enligt gammal värmländsk sed, trotsande kyla och väta, barhuvad och utan överrock, hjärtligt välkomnade sina nyårsgäster.

Då vi kommit in i den lilla hallen, slog genast emot oss en fläkt av gammal herrgårdsstämning, vilken ytterligare förhöjdes, då vi inträdde i den låga matsalen, med de gröna fönsterluckorna tillstängda. Där väntade det inbjudande middagsbordet. I den lilla julgranen brunno vaxljusen. Den gammaldags, vita salssoffan och stolarna med sitt blommiga tyg passade så väl ihop. Det tunga, gamla ekskåpet bredde ut sig vid en vägg och därute i hallen skymtade huskatten, som låg och spann vid kaminen, vilken var omgiven av en samling trälådor, med spirande hyacintlökar. Aldrig kunde man tro, när man befann sig i denna idylliska fridfulla bostad, att den var belägen så nära den bullrande huvudstaden. —

Sedan gästerna samlats — en av Frödings systrar samt artisten Anders Forsberg — satte man sig till bords och jag hade nöjet få sitta vid skaldens högra sida. Det första han sade till mig var att han några dagar känt sig trött och ej frisk — måhända var det början till sjukdomen — så han bad mig helt vänligt att ha överseende med hans värdskap. Förstulet betraktade jag honom, där jag satt, och jag minnes hans vackra, rena profil med de stora gråblå ögonen vilkas blickar bakom pincenezen, än voro

Gustaf Fröding.

En släkting till Gustaf Fröding skildrar här ett nyårsbesök hos skalden, ett besök, som blivit ett vemodsfyllt och kärt minne, därför att den nyårsdagen blev Frödings sista.

vemodiga, än hade en humorns glimt. Och med den höga, välvda pannan och det långa vita skägget tycktes han mig likna en av gamla testamentets profeter. Aldrig kunde man tänka sig att denne till utseendet så gamle man nyss firat sin femtionde årsdag! Även frapperade mig de vita, välformade händerna. När han höjde sitt glas i en skål för det nya året och dess lycka och välgång — vem av oss anade väl då att det för honom skulle bli det sista. Men det var något dämpat, liksom avslutat över hela hans väsen — han verkade som en människa, som gjort upp sitt bokslut med livet och blickar framåt mot det stora okända.

Efter den goda middagen med dess julmat på gammalt värmländsk herrgårdsmanér, vandrade gästerna till våningen en trappa upp för att intaga kaffe i hans kombinerade arbets- och sovrum, ett mycket stort rum, även det inrett med antika möbler. Vid ett av fönstren stod hans enkla skrivbord med skrivstol, en maskstungen 1600-talsmöbel — vid sidan om detta en stor s. k. öronlappsfätölj, klädd med gammal röd pressad sammet, i vilken han bad mig taga plats skämtsamt sägande »försvinn ej alldeles i den, Kung Märta!» — Vid ena väggen stod en gammaldags långsoffa och vid den motsvarande hans säng. I takets mitt var en rund fördjupning, varifrån kronan hängde och vår värd sade

på tal härom, att han fantiserat mycket om anledningen till denna egendomliga form på taket och att han för sin del kommit till den slutsatsen att en gammal sjöfarare byggt denna villa — ty taket verkar som i kajutan på ett fartyg. — Själv placerade han sig alltid längst in i ett hörn av rummet och satt oftast stilla och tyst, tvinnande sina tummar, men man märkte på de väl funna replikerna att han noga följde med samtalets gång. Sällan tror jag att en berömd man varit så enkel och flärdfri i sitt uppträdande och tal som just Gustaf Fröding — man förstod så väl när man lärde känna honom att just han, skrivit sanningsorden:

”Strunt är strunt och snus är snus om ock i gyllne dosor och rosor i ett sprucket krus är ändå alltid rosor.”

Av det intressanta samtalet minns jag att vår värd uttalade sig angående August Strindberg: »den mannen hade nog aldrig blivit så bitter på livet och i sin dikning om den svenska nationen något litet uppmuntrat honom, i stället för att nedslå hans mod och missförstå hans litterära strävanden!» Och så gled samtalet in på honom själv och vi dryftade frågan om minnesstenen på Alsters herrgård, som skulle resas därstädes. »Ja, nog förstår jag att de skola sätta upp en minnessten där, men på den borde bilder vara uthuggna av dem, som ägt stället. — Vad just mitt porträtt skall där att göra kan jag inte alls förstå!» Vidare omtalade han, att han fann sig så gott med sina långa promenader därute bland Djurgårdsekarna — ja ibland sträcktes vandrigen t. o. m. långt in i staden. Många gånger minnes jag vi mötte vår frände, iklädd en lång vit rock och en bredskyggig hatt mitt i spårvägsspåret, följd av sin sjuksköterska och människors undrande blickar vem den gamle vitskägige mannen var, som gick där, fördjupad i sina tankar.

Av samtalen under aftonens lopp framgick dock att skaldens tankar helst dröjde vid de gamla glada ungdomsminnena från värmlandstiden. Gång på gång återkom han till jul- och nyårsfirandet på de gamla herrgårdarna i Värmland, där »släkta» samlades för att fira helgen i fröjd och gamman. — Och då försvann den tunga, dystra blicken. Däremot föreföll det som om han inte hyste något större intresse för de händelser, som rörde sig i nuet.

Årets första dag hade snart gått till ända, när vi bröto upp, tacksamma mot vår sällsynt älskvärde värd. De sista ord av honom jag gömt i mitt minnes skattkammare var när han vid avskedet stod i dörröppningen till sitt kära Gröndal, sägande med sin låga stämma: »Vet ni, Carl David av Wirsén har en gång sagt att denna vackra plats var en idyll — nu är det», tillade han med en blandning av vemod och ironi, »väl bara en för detta idyll!» — Och nästa gång vi bestego den tröskeln hade den objudna gästen — döden — redan gläntat på dörren och ryckt skaldelyran ur Gustaf Frödings vita vackra händer. —

(Eftertryck förbjödes även i utdrag.)

CAP Fyra ätchoklader
Palmerij Mjölke Gräddfrökan Bitter
tillfredställa alla smaktäckningar

VID ETT STYRELSESAM-
manträde i Rädda Barnen i dess
dåvarande lokaler vid Vasaga-
tan, uppenbarade sig en gång
bland alla välkända ansikten ett
nytt. Det var fru Maja Sand-
ler som lockats dit av sin en-
tusiastiska vän Anna Lindhagen,
och det dröjde ej länge, förrän
hon smittats av de andras brin-
nande intresse och offervilja för
den gemensamma stora saken.
Även hon fann där snart ett
»jobb» som särskilt passade hen-
nes håg och verksamhetslust.
Det blev Rädda Barnens »baby-
korgar» som Maja Sandler i
första hand kom att ägna sig åt.
Babykorgarnas idé hade impor-
terats från Ungern och den vi-
sade sig ju minst lika tillämp-
lig i vårt land som annorstädes
i Europa.

Under Rädda Barnens stora
insamlingsvecka blev det snart uppen-
bart att Maja Sandler med sitt älsk-
värda sätt, sin glättiga livssyn och sin
anspråkslöshet ägde alla förutsättningar
att bli en synnerligen värdefull arbetskraft
inom den mera publika delen av välgören-
hetsarbetet.

Vid samma tid utvecklade hon sedan
även ett intresserat arbete i Kommittén för
de Baltiska Länderna. Påminner man emel-
lertid statsrådinnan Sandler om hennes an-
del i denna hjälpverksamhet, slår hon med
bägge händerna ifrån sig. Blott episoder
i hennes verksamma liv alltså. Det som
vid sidan av en makas och moders för-
pliktelser inom hemmet i många år varit
hennes största intresse och erbjudit hen-
nes verksamhetshåg ett rikt fält, är Arbet-
arnas Bildningsförbund och det glädjande
uppsving detsamma tagit, alltsedan det år
1912 på Rickard Sandler's initiativ kom till
stånd. Som bekant innesluter detta riks-
förbund numera icke mindre än ett 20-tal
olika organisationer.

Sedan omkring ett år tillbaka är dess
Centralbyrå åter förlagd till huvudstaden
och här finna vi nu handelsministerns maka
varje förmiddag från kl. 9—12 ivrigt sys-
selsatt med att utarbeta förslag till studie-
planer för dessa 1,800 studiecirkelar i vårt
land. Om man tar i betraktande att för-
bundet detta arbetsår räknar 223 bibli-
otek och omkring 23,000 medlemmar,
imponeras man över den livskraft, som
tycks genomgå ifrågasvarande organisation.

För Maja Sandler har det varit helt na-
turligt att ägna sig åt folkbildningsarbetet.
Redan som ung flicka upptogs så gott
som hela hennes tid av studier och seder-
mera undervisade hon vid olika folkhögsko-
lor i vårt land. Det tycks ligga i familjen,
ty både en bror och en syster till statsråd-
innan ha slagit in på samma väg och till-
höra numera Axvalds folkhögskolas lärar-
kår. Och vid Brunnsviks Folkhögskola var
det som makarna Sandler redde sitt första
hem, förresten under en tid, då författaren
Carl Erik Forsslund där skapade en säll-
synt trivsamt atmosfär för både lärare och
lärjungar. Innan fröken Maja Lindberg —

Fru Maja Sandler i sitt hem.

Maja Sandler, statsrådet Rickard Sand-
lers maka, är en verksam och av olika
sammällsfrågor livligt intresserad kvinna.
Före sitt giftermål var hon folkhögskole-
lärarinna och i folkbildningsintressen
har hon vuxit sig alltmera fast, sedan
hon förenade sina öden med Rickard
Sandler's. Ett besök hos den högt begä-
rade och intagande statsrådinnan skil-
dras här.

så hette fru Sandler som flicka — i Hola
folkhögskola mötte sin blivande make, hade
hon tillbragt några månader vid Askov's
folkhögskola i Danmark, där på sin tid f. ö.
även Ellen Key och Dr. Selma Lagerlöf
vistats.

Brunnsviks folkhögskola hade ett vid-
sträckt verksamhetsfält — ofta fingo lärarna
ge sig ut på resor för att bilda studie-
cirkelar.

Kring dagens bibelord.

Utvalda för Idun av prinsessan Ebba
Bernadotte.

Öppna mina ögon att jag må skåda undren i
Din lag. Psalm 119: 18.

Vänd bort mina ögon, så att de icke se efter
fåfänglighet. Psalm 119: 37.

Jag lyfter mina ögon upp till bergen, vari-
från skall min hjälp komma? Min hjälp kom-
mer från Herren, som har gjort himmel och
jord. Psalm 121: 1—2.

Kommen och skåden Herrens verk, Han
gör underbara ting på jorden. Psalm 46: 9.

Utrannsaka mig Gud och känn mitt hjärta,
pröva mig och känn mina tankar och se till om
jag är stadd på en olycksväg och led mig på
den eviga vägen. Psalm 139: 23—24.

Se på trons begynnare och fullkomnare
Jesus, vilken i stället för den glädje, som före-
låg Honom led Korset och aktade icke smäleik
och sitter på högra sidan av Guds tron.

Ebr. br. 12: 2.

Jesus sade: sade Jag dig icke, att om du
trodde, skulle du få se Guds härlighet.

Joh. Ev. 11: 40.

En tjänsteresa, som djupt ris-
tat sig in i Maja Sandler's minne
var den färd som vintertid en
gång förde henne till en av-
lägsen gammal hytta i Dalarna,
där nya studiecirkelar skulle stäs-
tas. På släde tog man sig fram,
mil efter mil genom skogarna.
Målet för färden, den stora mör-
ka smedjan, upplöstes nödortfött
av ässjans flammande lågor och
på de grova bänkarna sutto all-
varliga män, alla tillhörande bru-
kets arbetarstam. »Lyckligtvis
var jag van att tala utan hjälp
av anteckningar, ty i den be-
lysningen kunde jag knappast ur-
skilja ens anletsdragen hos de
närmast sittande», säger stats-
rådinnan.

Från föräldrahemmet medför-
de Maja Sandler idel goda och
ljusa minnen. Hennes far, den
framstående orientalist, profes-
sor Lindberg vid Göteborgs Högskola,

ägde i hög grad förmåga att göra sitt
hem till en värmende kulturhård, där Nor-
dens vetenskapsmän ofta möttes till livfulla
diskussioner under hemtrevlig gammaldags
stämning. Maja S. lämnade dock redan
som helt ung flicka sitt bardomshem, först
för en längre tids vistelse i England och
framförallt i »bonny Scotland», där hon ha-
de förmånen att vara »a young Swedish
friend» i ett förnämligt, gammalt skottskt
hem. Fotvandringar bland norra Scotlands
ljungbevuxna höjder och speglade fjäll-
sjöar utgöra för henne kära minnen från
denna tid.

Medan Maja Sandler berättar, har skym-
ningen fallit på och besökaren känner sig
fången i en stämning av gammaldags trev-
nad och ombonat lugn. Kanske har morm-
ors soffa vari vi sitta, eller den ståtliga
Karl-Johans möbelen framför oss (f. ö. från
biskop Franzéns hem i Härnösand) också
bidragit att ge värdinnans berättelser sin
rätta relief. Ett par eftermiddagstimmar
ha flyktat alltför fort i denna trivsamma
miljö.

I statsrådets arbetsrum ses vid sidan av
Hjalmar Brantings bild ett känsligt porträtt
av den tidigt bortgångne skalden Dan An-
dersson, som tillhörde husets intima vän-
krets. »En verklig bohème-natur's eviga
orast brann i hans själ», berättar fru Sand-
ler, och begagnade han någon gång ett
erbjudande att övernatta hos sina vänner,
fann värdfolket nästa morgon ej sällan att
gästrummet var tomt, och att den sällsam-
ma sångfågeln flugit sin kos, lämnande
efter sig en skriven hälsning: »Förlåt god
vänner, jag gick igen i natt!»

Högt uppe ovan de digra bokhyllorna i
samma rum upptäckta vi tvenne stora por-
trätt av socialismens koryféer, Marx och
Jaurès, och mellan dem Ludvig v. Beet-
hoven.

En atmosfär av frihet, varm känsla, ljus
och luft bor i det hem, där husfrun heter
Maja Sandler.

A. Q.

Hotel Göta Källare

Telegramadress: } "GÖTA KÄLLARE", Göteborg
Telefon: Namnanrop

Vid **Blodbrist** är **Idozan**
erkänt bästa järnmedicin
Snabb verkan. Rådfråga Eder läkare

ÅR 1925 BLIR ETT KLANG- och jubelår för all världens katoliker. Då firar nämligen katolska kyrkan sin största högtid, det »heliga året», som återkommer vart 25 år. Invigningsceremonien försiggick på julaftonen genom öppnandet av den »heliga porten» (Porta santa) i San Pietrobasilikan, den port längst till höger, som leder till kyrkans inre. Efter årets slut, alltså julaftonen följande år muras porten igen och står så orörd tills nästa jubelår inträffar. Såväl öppnandet som avslutningen företages av den helige fadern.

En stund före den första vespren julaftonsdagen stiger påven upp i sedia gastatoria, den påvliga bärstolen, och bäres, omgiven av sin hovstat, representanter för kleresiet, de religiösa ordnarna och brödraskapen i Rom, till Sixtinska kapellet. Efter en kort andakt fortsätter processionen ned till Peterskyrkans atrium, där en tron för påven är rest mitt emot den heliga porten. På tribuner runt om har diplomatiska kåren och inbjudna tagit plats. När påven intagit sin plats iklädes han en vit korkåpa, får ett brinnande vaxljus i handen och träder om en stund fram till porta santa, åtföljd av första kardinaldiakonen, som också han bär ett brinnande ljus och storpenitentiärkardinalen, vilken anförtroddes den gyllene hammaren, ett konstverk av guld, elfenben och ädelsten, skänkt till Pius XI av det katolska världsepiskopatet. Ur kardinalens hand emottar påven hammaren och slår med densamma på porten samtidigt uppstämmande en liturgisk versiker. Vid första slaget sjunger han: »Aperite mihi portas justitiae», öppnen för mig rättfärdighetens portar, och kören svarar, »Ingressus in eas confitebor Domino», då jag kommer in i dem, skall jag lovsjunga Herren. — Andra slaget åtföljes av

Påven öppnar den heliga porten.

Under år 1925 kommer Rom mer än vanligt att bli vallfartsorten för all världens turister. Då firar nämligen katolska kyrkan sin största högtid, "det heliga året" — några av de ståtliga ceremonierna från jubelårets festligheter skildras här.

orden, »Introibo in domum tuam Domine», jag skall ingå i din helgedom Herre, av kören besvarat med, »Adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo», jag skall upphöja dig i ditt heliga tempel, i din fruktan. Vid tredje och sista hammarslaget, »Aperite portas, quoniam nobiscum

Deus», öppnen portarna, ty med oss är Gud — »Qui fecit virtutem in Israel», som har gjort stora ting ibland Israel. I nästa ögonblick faller den redan tidigare lösgjorda muren sakta inåt och föres bort på en vändande kärra. Medan påven lämnar hammaren tillbaka och återvänder till tronen, varest han efter de vanliga inledningsorden läser en bön, avlägsnas alla spår efter den nedbrutna muren. Kören uppstämmer »Jubilate Deo, omne terre», Loven Gud alla världar» och under tiden avtorkas tröskel och dörrposter med vigvatten. Efter hymnen reser sig den helige fadern ånyo och läser en bön, varefter han med ett krusifix i högra handen och ett ljus i den andra på nytt stiger fram till den öppnade porten. Mitran avlyftes och han knäfaller, kysser tröskeln och intonerar därefter »Te Deum laudamus». Vid andra versens början träder påven över tröskeln in i basilikans inre, närmast åtföljd av kardinalerna och hovstaten samt småningom av hela den församlade menigheten. Framme vid högaltaret står hans tron, varest han väntar tills hym-

nen är slut. Så iklädes han åter i mitra och vänder sig till de närvarande och utdelar den högtidliga apostoliska välsignelsen. I detta ögonblick ringa alla Roms kyrkklockor och tillkännagiva att det tjugofjärde jubelåret har ingått. — Kardinaldiakonen uppläser på italienska indultvillkoren, den helige fadern återvänder i sedia gastatoria till Vatikanska palatset, vakterna ordnas vid den heliga porten. Det heliga året är invigt. Rom står redo att begynna den långa raden av lysande kyrkofester, som i en nästan oavbruten följd avlösa varandra för att avslutas nästa julaftonsdag med en ceremoni liknande denna ehuru i omvänd ordning. J. W. B.

DE FRANSKA JULBLOMMORNA I DET SVENSKA FÖNSTRET

FÖR IDUNA AV GABRIELLE RÉVAL.

MÖRKRET FÖLL PÅ. DEN UPPLYSTA gatan liknade ett långt släp besatt med skimrande diamanter. Det var mycket, mycket folk, flanerande människor som då och då stannade sin vandring framför något frestande skyltfönster. Bakom disken i alla dessa lockande butiker skymtades överallt försäljerskornas älskvärda leenden, gällde det nu utbudande av julklänningen à la mode, av årets speciella »jul-hatt», av pälsverket för dagen, eller andra nyttiga julpresenter. De skådehungriga hejdade sig också framför de visserligen mera prosaiska, men därför ej mindre inbjudande expositionerna av skinka, korb och läcker julmat i alla möjliga former. — Naturligtvis sågs även hopar trängas framför den strålande prakt i juvelerarnes fönster, lik-

Den franska författarinnan Gabrielle Réval, som nyligen gästade Stockholm, har skrivit följande lilla stämningsskildring, ett minne av parisiskans intryck från julförberedelserna här.

som konditorierna med sina slottsimiterande krokaner och alla andra julgotter ej heller saknade sin beundrande publik.

Framför en blomsterhandel stod en pälsklädd dam. Parisiskan röjdes av den lilla sammetsmössan — le dernier cri. Hon stod där, försjunken i tankar, betraktande de små blomsterprydda julklockor som hängde i fönstret, liksom otåligt bidande att få ringa ut budskapet om Kristusbarnets födelse. Den främmande damens ögon vilade

med ett igenkännande leende på dessa små tingestar. De kommo ju från hennes eget land, långt i söder, dessa blomster som smyckade julens klockor i nordanlandet! Les petites immortelles de France, komna så fjärran från för att pryda otaliga små julklockor i Sverige!... En liten tår rullade oemotståndligt ner för hennes kind, ty hon tänkte: »När dessa klockor ringa julen in, då är jag redan långt, långt borta härifrån igen, jag som så gärna velat fira denna högtid just i Sverige.» Så sentimental kan man bli framför ett stockholmskt butiksfönster i julslyktningen, även om man är fransyska och tämligen van att färdas bland främmande länder och folk!

Sverige har erövrat en stor plats i mitt hjärta!

Tomtens Bakpulver

s.k. jästmjöl

Ett ungdomsporträtt av Anna Hierta-Retzius.

NOBLESSE OBLIGE OCH RICHESSE oblige voro inte bara tomma fraser utan valspråk, som gjordes till levande verklighet i det hem, där Anna Retzius växte upp som yngsta dotter till Lars Johan Hierta och hans maka Wilhelmina Fröding. Social ansvarskänsla, ett levande intresse för de små i samhället, organisationsförmåga och vaken blick för praktiska värv hörde till de rika gåvor hon tog i arv. Helt naturligt var det också, att den man, som satt till sitt mål att höja kvinnans ställning och utbildningsvillkor, skulle låta sina döttrar få en utomordentlig uppfostran. Flickorna Hierta besökte visserligen ingen skola men inhämtade för hemmets stränga guvernanter grundliga kunskaper, och lärde sig bl. a. fullständigt att i tal och skrift behärska de tre levande språken. Men för dessa studier fick inte det praktiska arbetet åsidosättas. Allt, som den tiden hörde till en husmors plikter, fingo de under sin mors egen utmärkta ledning tillägna sig. Men läslusten låg Anna Hierta i blodet och hon kände sig nog inte litet stolt, när hon vid 11 år av fadern fick förtroendet att ha uppsikt över hans boksamling, bli hans bibliotekarie. Hennes natur hörde till de lyckligt lottade, där praktisk och intellektuell begåvning harmoniskt förenades. Därför kom hon med sin initiativrikedom att gripa in på så många skilda områden. Att förbättra kvinnans ställning — och därigenom även barnens — var emellertid det stora målet.

Budet att en av den svenska kvinnosakens första och äldste banérförare professorskan Anna Retzius, född Hierta, gått bort, har nyligen gått genom pressen. Hennes livsverk är för väl känt att nu i detalj beskrivas, men vilket intryck hennes rika och begåvade personlighet gjort på alla som kommo i beröring med henne, skildras här.

Tidigt av fadern orienterad i tidens sociala och politiska frågor, tog hon också här ett viktigt initiativ, då hon bildade föreningen för gift kvinnas äganderätt, genom vars nitiska agitation rätten för gifta kvinnor att förvalta sin egendom kom till stånd. Men av alla de företag hon haft hedern av att grunda var kanske intet henne så kärt som arbetsstugorna.

Att de barn, vars föräldrar för sitt arbetes skull måste lämna dem utan tillsyn, då skolan var slut för dagen, skulle springa sysslolösa omkring på gatorna, tyckte hon var upprörande. Den första arbetsstugan, som kom till stånd 1887, var avsedd att samla dessa barn, lära dem laga sina kläder och skodon och ge dem några timmars skydd och trevnad. Några år senare kunde man också ordna det så, att de i arbetsstugan erhöles ett mål mat. Adolf Fredriks arbetsstuga — den äldsta — följdes snart av flera, både i Stockholm och i landsorten, särskilt Norrland, där de varit till allra största gagn. Sveriges arbetsstugor uppgå nu till ett 90-tal — det var ett stort och välsignelserikt verk hon kunde se tillbaka på.

Med all sin rastlösa verksamhet utåt bevarade hon dock städse sin kärlek till hemmet och sitt intresse för hemmets värld. Sedan 1876 förenad i ett sällsynt lyckligt äktenskap med doktor, sedermera professor, Gustaf Retzius, följde hon med varmaste intresse sin mans forskningar och underlättade ofta genom sina gedigna språkkunskaper hans arbete. Det vackra hemmet vid Drottninggatan stod gästfritt öppet för släkt och vänner från när och fjärran. Få voro väl de Nobelpristagare och andra europeiska ryktbarheter, som inte från sitt Stockholmsbesök där fått det starkaste intryck av gammaldags svensk gästfrihet och den finaste förstälse för alla ideella, vetenskapliga och litterära intressen. Snoilsky, Arrhenius, Sonja Kon-

Anna Hierta-Retzius.

valevski — för att blott nämna några namn — hörde till den intimare vänskretsen.

Här blev den energiska och socialt verkamma föregångskvinnan en älsklig och intagande värdinna, som med sin charm och sitt livliga glada humör kunde skapa en stämning, där alla trivdes. Från sitt barnhem, där också gästfriheten hölls i helgd och togs i anspråk av många berömda samtida, hade hon lärt sällskapslivets behag och fordringar. På hennes mottagningar och bjudningar fick ingen ha tråkigt, ingen lämnas åt sig själv. Det gällde att finna dem, som kunde tänkas ha gemensamma intressen, presentera dem för varandra, ta upp ett samtalsämne och så försvinna till nästa grupp.

Vilken god och omtänksam husmor hon var, förstod man, när man såg, med vilken vördnad och tillgivenhet hon omfattades av sina trotjänare.

Det är som hade något av gamla Stockholm med henne gått bort. Ett gammalt förfinat hem, där idealitet och traditionstrohet på det vackraste sätt förverkligades, är stängt för alltid. En stor och ädel personlighet har för alltid slutit sina ögon. Vad hon betytt i svensk kultur, vad hon genomdrivit av praktiska reformer skall sent glömmas. Lars Johan Hiertas stiftelse — grundad av Anna Retzius och hennes mor — är ett av de verk, genom vilket hennes eget minne också skall leva.

EBBA MONTÉN.

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

Bör kvinnan, då hon gifter sig, lämna sin plats som självförsörjande?

Åsikterna i frågan "bör kvinnan, då hon gifter sig lämna sin plats som självförsörjande?" bryta sig skarpt. Var och en ser saken från sin synvinkel — här är en signatur, som skarpt talar för att den gifta kvinnan bör lämna sin plats. Men det finns nog många förvärvsarbetande fruar som med fru Agneta i ett föregående nummer av Idun kan säga "det ena jag vill och det andra jag skall".

Har med intresse följt med alla frågor, som diskuterats i Iduns diskussionsklubb och länge väntat att se ovanstående fråga utgöra ämne för diskussion.

Är alldeles av kontorsdamens åsikt. Var skola alla våra unga självförsörjande unga kvinnor få plats, om alla, som gifta sig behålla sina platser? Tänk på alla dem, som varje år lämna handelsskola eller seminarier för att nu inte tala om alla andra utbildningsanstalter! Och vid närmare skärskådande äro väl alla skäl för kvarstående i tjänsten mer eller mindre svaga. Att behålla sin plats för den möjlighet, att man skulle bli änka är väl ändå att se en smula för svart på tingen. Likaså är nog talet om "kärlek" till arbetet bara tomt prat. Det skulle väl mer vittna om kärlek till arbetet att inte vilja sköta det med halvt intresse, som ovillkorligen sker, när man även skall ha omsorg om hus och hem, utan överlämna det åt andra krafter.

Och ha alla dessa självförsörjande fruar tänkt på barnens ställning i ett dylikt hem? Det klagas

ju i vår tid övermåttan på barnens och ungdomens självsvåld.

Ja, hur skola de barn bli uppfostrade, som största delen av dagen äro hänvisade till tjänares omsorg och så att säga uppfostras av dessa? Har modern anställning på kontor, är hon ju hemifrån största delen av dagen, är hon lärarinna, har hon ju visserligen större fritid, men efter att ha sysslat med barn 4—5 timmar på dagen blir det nog inte samma intresse för de egna barnen, utan de få mest sköta sig själva. Jag anser, att just häri ligger en av de största orsakerna till vår tids ungdoms dåliga uppfostran. Nej, må de gifta kvinnorna ägna sig åt hemmens skötsel och barnens uppfostran, sedan bleve det kanske även möjlighet för de giftas vuxna männen att skaffa sig en anständig utkomst, så att de kunde försörja sin familj utan fruns bistånd.

B—n.

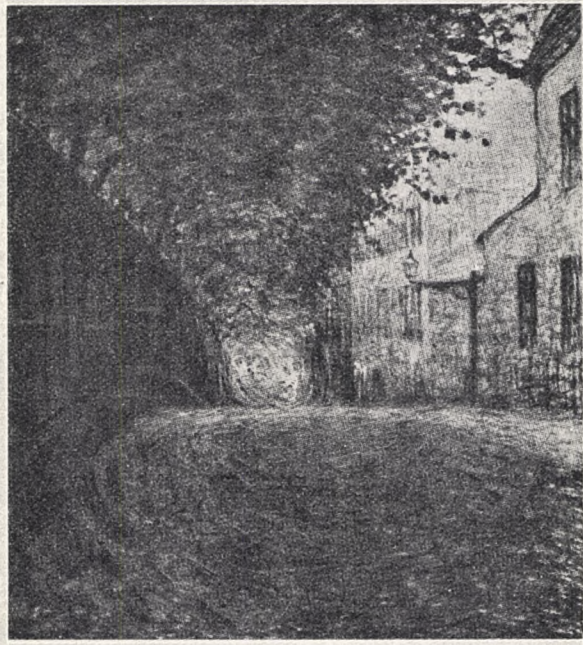
Bästa medel mot ekzem o. skrofler är **LEDOLIN**. Rekommenderas av framstående läkare. Finnes å alla apotek.

Tekn. Fabr. Ledolin, Sthlm.

Rt. 26 62

YLLEARBETEN. Varje elegant och ekonomisk kvinna, som för en liten kostnad önskar sitta sina klädningar och blusar, bör rekquirera våra illustrerade album: N:o 1 YLLEARBETEN, Frs 5:50, N:o 2 BLUSAR, Frs 3:50, N:o 3 TRIKAKLÄDER, Frs 3:50, N:o 4 SPORTKLÄDER, Frs 3:50, N:o 5 KORSSTYNG, Frs 4:50, N:o 6 MATTOR, Frs 4:50, N:o 7 SMYRNAMATTOR, Frs 10:—, alla sju Frs 35:—, mot postanvisning,, adresserad till GIAPAR, 16 Bould Montmartre, Paris IX, och endast använda ylletygerna BON PASTEUR och SAINT-EPIN P. F. N. De äro de bästa och mest ekonomiska.

Eugen Jansson: Stockholmsbild.

Salen med Fjestadmöbeln och Munchs målningar.

THIELSKA VILLAN, UPPFÖRD EFTER Ferdinand Bobergs ritningar, är väl bekant för ständiga och tillfälliga Stockholmare, och var och en som haft tillfälle att där avlägga ett besök, har väl knappt kunnat undgå att gripas inför de fullödiga konstverk som här i förnäm och värdig omgivning möta ens öga. Att begränsa antalet konstnärer för att få de medtagna så rikt som möjligt representerade, har varit en av principerna vid samlingens skapande. En av de rikast representerade är Bruno Liljefors, mästaren, som så innerligt levat den svenska naturens eget liv, att vi tycka oss bättre förstå vårt eget väsen, vare sig vi betrakta hans vinternatt över snötyngda tallar, skärgårdens soluppgång eller de många storslagna och idylliska bilderna av djurens — särskilt fåglarnas liv — i kampen om byte eller i fredlig familjetrevnad. De till ett femtiotal uppgående Liljeforsdukarna utgöra enligt konstkännare den största och bästa Liljefors-samling, vi äga.

I salen bredvid den Liljeforska, där man kanske inte heller går förbi ett par av Zorns tidigare arbeten — Bondspelman, som på utställningen i Venedig 1905 väckte sådan entusiasm, och ett par naketstudier — är det Eugen Jansson som dominerar. Det är Stockholm i snart sagt alla dagar och årstider, som inspirerat denna geniale och egenartade konstnärns allra bästa verk. Förvårens blå och blåviolettera dagar, lockande som intet annat till skymningsdrömmar i stilla vemod, sommarkvällens ljuvlighet och svala ro, höstens fuktiga gråvädersstund, innan regnet och stormarna kommit, yintersolens bjärtröda sken över Riddarfjärdens snötäckta is — hela det Stockholm vi lärt oss älska, har fått konstens liv på hans tavlor.

Det sägs om Eugen Jansson, att han älskade sina tavlor som en fader sina barn, ogärna skildes från dem och hellre behöll dem än sålde dem till någon, som inte förstod hans konst. Att Ernest Thiel hör-

Svensk konst har under 80- och 90-talet — kanske också under de två senaste decennierna — upplevat en guldålder. Knappast någon konstsamling — varken offentlig eller enskild — är så ägnad att belysa detta skede i vår konsthistoria som Thielska galleriet, och dess införlivande med staten hälsas därför med största glädje av konst- och kulturvänner landet runt.

de till de värdiga köparne, därom vittnar det stora antal Eugen Janssontavlor i hans samling. Och vad mera är, han förstod konstnären själv. Denne var en kär och gärna sedd gäst i det Thielska hemmet. Här glömde han sin blyghet, här trivdes han bland de rika konstskatterna, här mötte han all den värme och förståelse, som hans starka, en smula enstöriga natur innerst längtade efter. Den trotsiga kärvhet, som präglar hans självporträtt, fick säkert vika inför den vänskap, varmed han här omfattades.

En annan av de bäst representerade konstnärerna är Edvard Munch, av många ansedd som vårt århundrades störste skandinaviske målare, vars starka och sällsynt

själfulla konst visserligen utgick från naturalismen men på samma gång, ju mer den utvecklades, kom att stå i opposition till denna. En replik av hans koloristiska mästerverk »Det syge barn», hör till galleriets pärlor. Det är en mor på knä vid sitt sjuka barn, vars blodfattiga profil, omramat av det guldröda håret, säger oss, att dess dagar äro räknade. Dödens stillhet härskar i rummet, vi tycka oss höra suset av hans breda vingar och starkare än någonsin förnimma sorgens och smärtans höghet. Av Edvard Munch är också ägarens porträtt, återgivet med mästarens blick för det väsentliga, det karaktäristiska. Vidare det utomordentliga porträttet av Ludvig Karsten — i sin käck manlighet en norskhetens apoteos — ett porträtt av Nietzsche, en mäktigt och genial framställning av Zaratustras diktare — som sig bör med alplandskapet till bakgrund. Också Edvard Munchs dyrbara grafik, av vilken vi alla minnas porträttet av Strindberg, målarens vän och i sin geniale ursprunglighet besläktad med honom, Madonnan, kvinnobilden med de slutna ögonen — också den ett monument över smärtans höghet — självporträttet och de talrika litografierna med gripande och realistiska dödsmotiv — är här så gott som fullständigt representerad.

Att ge en redogörelse för hela det Thielska galleriets skatter går utanför avsikten med dessa rader. Var och en vet redan vilken rik och fullödig konst — både svensk och utländsk — som här sammanförts. Bland de allra talrikast företrädda äro dock de tre här nämnda, Liljefors, Eugen Jansson och Edvard Munch. Särskilt den senare skall kanske nu, då galleriet blir tillgängligt för en större allmänhet, bli mer känd, och älskad även i vårt land. Starkare och djupare än han har kanske ingen konstnär sedan Rembrandt i sina målningar fångat livets och dödens mystik. FLEUR.

Prenumerera på Idun 1925!

Idun, "damernas egen",
får icke saknas i något
svenskt hem.

Prenumerationspris 1925:

Helt år ..... kr. 15:—
Halft år ..... kr. 8:—

EN VÄLKOMMEN
PRESENT

är den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

TOLFTE UPPLAGAN
NEDSATT PRIS 6 KR.

Fullst. omarbetad och utvidgad.

JORDEN RUNT MELLAN JUL OCH NYÅR

FÖR IDUN AV ANNA LENA ELGSTRÖM.

FRAMFÖR MIG LIGGER EN HEL hög av de mest lockande böcker som finnas — böcker om upptäcktsfärder och reseäventyr, med brokiga pärmarna, där hästar stegra sig i öknen och vita tempel resa sina pelare mot blåa sagohav, med glatt, präktigt papper och fullt av fotografier från främmande, fantastiska landamären samt försedda med idel fantasieggande rubriker — vinkande mig längre och längre in i äventyrslandet, där mitt femtonåriga hjärta ännu är förvarat.

Lite var har vi väl ett sådant i våra bröst — fast det i vardagslag sällan blir tillfredsställt. Det är bara de få privilegierade, vilka då det kallar kunna bryta sig ur arbets- och vanecirkeln och följa det jorden runt. Men kunna vi inte detta så kunna vi dock göra det näst bästa — göra dessa lyckliga till våra ombud och skaffare. Och på det sättet resa världen runt vi också — utan att röra oss från våra bekväma platser i hemmets kakelugnsvrå.

Just nu är den bästa tiden för en sådan resa — under de lugna, gråa dagarna mellan jul och nyår, då allting liksom står stilla i bidan på det nya årets uppgifter och man samlar krafter för att utvilad och uppfriskad kunna ta i tu med dem.

Kom alltså med på de brokiga pärmarnas vingar — jorden runt mellan jul och nyår.

I Verner Söderhjelm's »En samling resebrev» eller i Emil Zilliacus' »Romerska vandringar» (resp. Bonniers och Holger Schildts förlag) börja vi vår resa från den både geografiskt och historiskt lämpligaste utgångspunkten. Kunskapsrikare och intressantare guider kunna vi inte få i de gamla romanska kulturbygder de beskriva. Av alla nordmän, utom den gamla regimens ryssar, äro kultiverade finländare de i bästa mening mest internationella. Verner Söderhjelm med sin förening av poet och politiker, estet och homme savant har i hög grad denna rasgåva att känna sig hemmastadd och göra andra hemmastadda i kontinentalt (varmed inte alltid menas mondan) liv. Hans vignetter över människor och landskap ge en hel liten Europarevy just nu — den underliga, opersonliga orostämningen och stegrade livskänslan över det stora intellektuella äventyr som Paris är, engelska badorters komfortabla rikemansatmosfär, franska landskap med deras sobra, silverfärgade ton, mot vilken poppelalléers, städers och intelligenta franska ansiktens linjer stå ridade med den slags fina och torra gravyrklarhet vi känna igen från Frankrikes luft. Även dess andliga luft: Verner Söderhjelm's stil har dess galliska ljus och skarpa.

Nästan alla ha vi väl valt oss ett andligt adoptivland, där vi trivas och känna oss hemma. Om Söderhjelm's torde vara Frankrike är väl Emil Zilliacus' det gamla Grekland. I »Pilgrimsfärder i Hellas», hans förra året utgivna bok, bör man kanske därför ännu hellre än i den för övrigt ståtliga Romboken göra denne skönhetsbetagne moderna hellens värdefulla bekantskap. »Romerska vandringar» tynges kanske här och där av en för lekmannen alltför detaljerad kunskap. Stilen bär dock oftast — Zilliacus' sällsynt rena

Konsten att resa, så att man på en gång njuter och lär, anses med rätta ganska svår. Ännu svårare är det måhända att i brev fånga intrycken så att de för läsaren få livets friska färg. Men Anna Lenah Elgström, som själv är "resexpert", kan konsten att både i sina egna resebeskrivningar och i en granskning av andras locka fram resandets charm.

och behagfulla prosa, vilken på något sätt tyckes ha insupit doften av alla de grekiska epigram författaren översatt. I sin medaljskarpa klarhet ger den mera av den grekiska andens ljusa och blommande harmoni än de längsta och lärdaste utläggningar.

Liksom han med dess trollmakt visar oss »Soracte, glimmande vitt av snö», även i det milda nutidsklimatet, får han oss också att se grekiska skönhetsbilder till och med i det nutida Rom.

Ovannämnda författare visa bäst att hur tillfyllest det än kan vara med lysande synbilder och pigga iakttagelser från reselivets yttre brokighet, så länge det blott gäller primitiva folkslag och länder utan historia, så fordras det dock mera när man kommer till äldre trakter med deras mera komplicerade stämning, fordras kunskap om det förgångna och lyhörd känslighet för det nuvarandes andliga liv, för att essensen av den underbara brygd på nutid och forntid, materia och ande, som är ett folks väsen, skall låta fånga sig.

Nils Wilhelm Lundh visar det också — men på ett mera negativt sätt. Hans bristande kunskap om eller likgiltighet för de uråldriga Nordafrikanska bygdernas historia, hans totala negligering av befolkningens religiösa liv — ettdera eller bägge är det väl som gör att hans annars roliga och vackra resebok (Lindblads förlag) bättre förtjänat namnet »En turists resa» än »En författares resa».

Brist på historisk kunskap kan man rättvisligen icke förebrå C. A. Lewenhaupt's »Prinsessan av Ceuta» (Åhlén och Åkerlund). Skada bara att hans intressanta och litet kända stoff klätts i en sådan hybridform mellan historisk roman och modern reseskildring. Ett av delarna hade gjort mera rättvisa åt det obestriddigen fängslande sakinnehållet: skildringen av medeltidens orientaliska Spanien och spanska Orient.

Djupare in i Afrika tränga vi med Thorsten Orres bok »Strövtåg i hjärtat av Sahara». Orre är varken historiker, turist eller författare, utan militär, tjänstgörande vid ett i öknen förlagt kavalleriregemente. Men hans berättelse utgör ännu ett belägg på satsen att förtäljer man enkelt och gripet om en sak vilken man riktigt väl känner till, få ens ord livets och tingens egen inneboende poesi.

Jag vet mig aldrig i någon annan svensk resebok så ha upplevt ökenlivet, de långa ritterna över vidderna av sten och sol, känslan av människornas ynkedom inför deras obeveklighet »mängd» för att tala med författarens egna ord,

»med trotsandets härliga känsla i detta land, där inget levande har rätt att vara».

Jakternas, festernas och strapatsernas fröjder och besvärligheter — allt är givet med samma saklighetens kraft och värme — samt ibland med en välgörande humor. Läs t. ex. kapitlet om Pelle, författarens dromedar, vilken tydligen tjusat sin ägare med den kamelsläktets underliga buttra charm, även undertecknad bekänner sig ha fallit offer för.

Vi lägga ner en bok, vi ta upp en annan, — så äro vi förflyttade till det andra halvklotet i Sigfrid Siwertz »Lata latituder». (Bonniers förlag).

Om läsaren behöver någon annan rekommendation än Siwertz namn bör väl titeln räcka. Ett mera tjusande och löftesrikt namn på en resebok är väl svårt att hitta — löftesrikt, i synnerhet för dem, vilka genom Robert Louis Stevensons Söderhavsbrev gripits av olycklig kärlek till avaceremoniernas, hula-hula dansernas, de blomsterprydda flickornas och de gamla gemytliga kannibalkungarnas underbara sagor. Utan att — naturligtvis — gå upp mot Stevensons intima skildringar sviker innehållet i Siwertz bok inte heller titeln. — »Ack, den slanka Makutu, Merione med basen och den lilla behändig Mulo — man skall vara av sten för att inte bli förälskad i dem allesammans.» instämmer man villigt med författaren.

Från Fidji och Sumatra bära oss böckernas vingar över Stora Oceanen till »Det purpurstänkta landet». Det är V. H. Hudsons namn på Montevideo. (Wahlström och Widstrand). Han beskriver den vackra Pasquitas irrfärder och äventyr där i slutet av 1860- och början av 1870-talet, men man kan knappast säga att hans litet enformiga och gråa stil ge full rättvisa åt landets indolenta och romantiska lockelser. Det är med en smula förvåning man i rescensionsutdragen finner honom höjd till skyarna som »en stor vinst för vår översättningslitteratur».

Münchenhausen lär på det yttersta av dessa dagar ha funnit sin överman i polacken Ferdinand Ossendowski, som med »Asiens underbara värld» fortsätter sina skildringar från Mongoliet. (Hugo Gebers förlag). Efter att ha läst boken måste man instämma i detta omdöme — dock tacksam för att man inte är Sven Hedin eller någon annan geografisk upptäcktsresande med kontrollskyldigheter, utan ostört kan njuta av alla de spännande otroligheter författaren hittar på. Inte alldeles utan stilkonst heller ibland. Flera av jaktskildringarna ha poetisk färg och ton.

Från min barndom minns jag en annan bok i Münchenhausengenren — den engelske journalisten Walter Savage Landors historia om sin djärva färd till Tibets förbjudna stad Lhasa och sitt martyrskap där — vilket alltihopa visst sedan upptäcktes vara uppiktat från början till slut!

Vore man mystiker som Ossendowski skulle man dock kunna tro att lamaprästerna ha förmåga att göra sin stad osynlig, så litet reellt resultat ha även de senare och mera autentiska expeditionerna haft.

(Forts. sid. 22.)

PAHLSSONS
Dessertchoklader
Högfina kvalitéer
Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pahlssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

Katarr i luftrören

utrotas fullständigt med vårt berömda "Wenin", som avlägsnar slemmet och läker slemhinorna! Vid andnöd kan hjälp genast fås!
Betänk, att hundratals svårt sjuka, som förut försökt allt möjligt, men utan resultat, blivit fullt friska genom "Wenin". Pris Kr. 5:— + porto.
VARUDEPOTEN, KARLSHAMN, Avd. 14.

NÄR DET GAMLA ÅRET AVPOLLETERAS

Då tar det slut av sig självt.

Sjunges av Erik Lindholm på Folkteatern i Stockholm och av Ludde Gentsel på Folkteatern i Göteborg.

(Offentligt föredrag utan rättsinnehavarens medgivande förbjödes.)

Den vackraste form av idéer är välgörenhetssoaréer.
Men var skall man se'n göra av de pengar som aftonen gav?
Jo, skickar man guldet till Wi-en att tysta de klagande skrien
att Lengqvist får hand om avien
— då tar det slut av sej självt.

Tyrannerna önska åt skogen
den jazz som man dansar på krogen
Dock lär den bli svår att få bort
se'n jazzen blev allmän som sport.
Men skulle polisen bevakas
att herrarna blev litet spaka
och dansade blott med sin maka
— då tar det slut av sej självt.

Rätt stor energi vi prestera
på att vårt försvar decimera
och väldiga summor gå åt
att skrota en endaste båt.
Men om vi i stället förlitar
på fienden, att den beflitar
sej att skjuta sönder't i bitar
— då tar det slut av sej självt.

Man av telefonen blir plågad
Den ringer när minst man är hågad
att prata om ditt och om datt
båd' morgon och middag och natt.
Men kan man ett halvår förhåla
den avgift man har att betala
för interurbant och lokala
— då tar det slut av sej självt.

Till skatter man nu blir taxerad
så att man kan bli ruinerad
fast jag som är fosterlandsvän
står i med betalandet än.
Men om ännu högre den skenar

Nyårsskifte och nyårsrevyer höra ihop. Stockholm har den här gången revy på både Södra teatern och Folkteatern och Idun lämnar här ett stickprov på bägge dessa sceners sätt att skämta med händelser och medmänniskor.

så skatten på näringens grenar
blir mera än det som man tjänar
— då tar det slut av sej självt.

En del vill ha bort hela raden
skulpturer som finnas i staden
exempelvis lejon som fått
sin plats framför konungens slott.
Men springer polisen om natten
till hus där det brinner i hatten
och ingen ser till apekatten
— då tar den slut av sej självt.

Man kan ha för mycket av klöver
så pengar man alltid har över
hur mycket man än kastar bort
på kvinnor, affärer och sport.
Men satsas ett par tusen färska
på scener där konsten lär härska
exempelvis den Lorensberska
— då tar det slut av sej självt.

Pompadourn.

Kuplett ur Södra teaterns Norlanderrevy.
sjunges av fru Edith Hallstén.

I den vet hon hemligt bevara
allt glatt och allt kärt som hon vet.
Man tror det är skräpsaker bara,
men där vilar mång' hemlighet.
Om "pompadourn" kunde berätta
vad den varit med om och gömt,
förstode ni nog efter detta
varför vi den smeka så ömt.
Ack ja, ack ja —
den tiger, det är bra.

Refr.:

Jag trycker av kärlek dig tätt till min barm,
ej något skall kunna oss fjärna.

Berco.

Där troget du hänger så kärt vid min arm
jag gott skall dig skydda och värna.
Ej någon skall våga dig taga minsann,
och forska uti dina öden.
Nej, aldrig vi skiljas vi två från varann,
vi hålla tillsammans i döden.

*

Men ä' ni nyfikna, jag bjuder
för en gång att göra en titt
i min "pompadour..." Här är puder,
ej rött — sånt behövs ej — nej vitt.
Här näsduken, hemmabroderad,
ett mönster som knappast ni drömt.
Här dörrnyckeln... Jag är chockerad,
den har hos en kär vän jag glömt.
Ack ja, ack ja,
den måste prompt jag ha.

Refr.:

Utav hemligheter har min "pompadour",
en liten förtjusande spegel.
Fastän att jag vet, att jag är hors concours,
jag speglar mig dock som en regel.
En liten smul' läppsmink, den ger ju kulör,
parfym tillhör ock toaletten,
men vad som det hemliga särskilt tillhör —
det är och förblir — cigarretten.

*

Var är det en man, säg', kan finna
ett tillfälle ödsla sitt skratt
så rikligt, som när någon kvinna
i något slags mode-nytt får fatt?
Hur kunna ej männen sig läska
i skämtets kaskader ibland,
när de se den fattiga väska,
vi kvinnor ha uti vår hand...
Ack ja, ack ja,
men vi försvara ska —

Refr.:

Vår vän uti lust och nöd — vår "pompadour",
ty vi böra inte förglömma,
så mycket av vänskap och utav amour,
det finns i dess innersta gömma.
Det kan synas underligt att inte man
har hänslås och kedjor och hakar.
Behövs ej, ty det finnes intet minsann,
som kvinnan så draklikt bevakar.

B O R T M E D J A Z Z F L I C K A N !

JAZZFlickAN — DET ÄR INTE VI, SÄGA UNGDOMARNA SJÄLVA.

»JAG TAGER EN ÖVERBLICK ÖVER mitt lilla auditorium. Äro de icke söta och duktiga flickor allihopa? Den kvinnliga lilla Ingrid, som nyligen klarat odont. kand. med glans. Gitt, intelligent och praktiskt anlagd. Ally, strävande för sin konst. Hur har hon icke redan trots sin ungdom och med knappa penningmedel studerat både i Frankrike och Italien. Arbetat och försakat har hon, tills hon nått lovande resultat. Ändå är hon samma enkla tillbakadragna flicka. Alla dessa äro typer för den moderna, unga, frimodiga flickan. Men hur ofta förväxlas hon icke med en annan typ av vår tid? Jazzflickan!»

Så beskriver en ung dam från Eskilstuna i en pigg och ganska fyndig uppsats till vår pristävlan sina kamrater vid ett litet térep i hennes jungfrubur. Hon menar att nutidens unga kvinna inte alls är den förskräckliga varelse som alltsom-

Jazzflickan är inte utslagsgivande för den moderna flicktypen — det är den bestämde protest, som alla unga damer inlägga i sina bidrag till Iduns pristävlan om den bästa uppsatsen av den unga flickan om den moderna unga flickan. En hel mängd bidrag ha inlutit, där man får värdefulla upplysningar om den moderna unga flickans psyke, men ännu finns det plats för den bästa uppsatsen. Vem skriver den bästa uppsatsen om den moderna unga damen? 100 kr. och äran är segrarbelöningen!

oftast utmålas av en äldre generation, utan ett riktigt präktigt litet fruntimmer trots både jazz, sportbyxor och polkahår.

Och ungefär samma mening ha naturligt-

vis de flesta deltagarne i vår pristävlan — en naturlig reagens hos de unga begabbade själva att nu gripa tillfället att försvara sig mot alla fula beskyllningar! En ann' kan vara så god som en ann', tycka de. Skryter mamma och mormor om sig själva, så gör väl jag likadant.

Mest förtretade äro de skrivande ungdomarna på de s. k. jazzflickorna, som förstöra hela det unga släktets rykte, därför att de synas mest och därför anses som den vanliga flicktypen. I Iduns pristävlan blir emellertid denna jazzflicka grundligt avlivad. »Ty nu ska det dansas tango», heter det i en uppsats »tango är det senaste i Paris.» Och då kan man ju förstå. Inte lika lätt tar signaturen Maj på jazzproblemet. I en mycket moraliserande och snusförnuftig uppsats säger hon om jazzen att »det måste förr eller se-

(Forts. sid. 22.)

Varför äro **KOBBS THÉER** så överlägsna och av verkliga thévänner så högt uppskattade? Jo, därför att de äro sakkunnigt sammansatta av de ädlaste och finaste thésorter, som produceras, att de äro blandade och paketerade på det mest hygieniska sätt och i de modernaste maskiner. Kontrollant: Stadskemisten i Göteborg Doktor J. E. Alén.

RESA GENOM ETT FÖRFATTARSKAP

EN BLICK PÅ MARIKA STJERNSTEDTS LITTERÄRA GÄRNING. — AV ELIN WÄGNER.

FÖR JÄMT TIO ÅR SEDAN firade Marika Stjernstedt med man och barn sin jul uppe i Leksand och jag kom att få vara samman med dem under denna den första av krigsju-larna. Det var förresten då, i Leksand som hon debuterade som föredrags-hållare, inledande den svenska insam-lingen för de belgiska flyktingarna. Men det var icke om detta jag skulle tala. Min anspråkslösa födelsedags-artikel, skriven i avvaktan på att en kompetent hand ger en analys, en essay, över författarinnan Marika Stjernstedt, ville jag inleda med ett yttrande hon fällde under en slädfärd vi företogo denna jul. Vi talade om vårt arbete och hon sade: jag har tänkt mig, att vad jag inte förmår att göra vid fyrtio år, det skall jag duga till vid femtio.

Jag minns detta yttrande bland många särskilt väl, dels därför att det slog mig såsom så förtröstansfullt och viljekraftigt, dels därför, att jag inom mig alls icke trodde, att de sig lagrande åren i och för sig skulle ge författare en växande konst-närlig kraft. Egentligen är jag fort-farande av samma åsikt även om jag av naturliga skäl inte heller hör till dem, som anse att en författare borde halshuggas efter sitt första arbete, för den händelse han icke av nåd får leva över det andra.

Men lägger jag Alma Wittfogels rykte bredvid Världen och stjär-norna eller von Sneckenströms, så måste jag säga, att Marika Stjernstedt genomför sitt ärelystna beslut. Det konst-närliga måttet betraktar jag hos alla som det konstanta, det, utöver vars givna gräns ingen når, vid fyrtio eller femtio. Men det Marika Stjernstedt nu vet och lärt och kan meddela i kraft av sitt konstnärskap har blivit mognare och klarare. Hon har dragit in större problem inom sin sfär. Hon ser det enskilda mänskliga livet mot en bakgrund eller — kanske riktigare — mot en fond, den fond, som man upptäcker, då årens skog blir glesare framför en men horisonten klarare.

Men jag sutte väl inte dan före jul och skreve om en människa, om det bara vore så, att hon beslutat att bli femtio år och blivit det. Det kan hända vem som helst. Och att solen under levnadens dag förändrar ställning på himmelen, och att be-lysningsen i följd härav blir annorlunda över tingen det är också självfallet. Men vad det kommer an på är, om man under åren vinner fasthet, klarhet, överblick. Och hos författarna i deras förhållande till sitt konstnärskap kommer det an på, om denna process återfinnes i deras verk. På så sätt kan man inte lösa människoskapet från författarskapet, dessa höra samman.

En avdelning inom Marika Stjernstedts författarskap bär den gemensamma över-titeln Vägarna. Det är romanerna April, Lilas äktenskap, Daniela Herz. Gruppen av tidigare böcker Janinas hjärta, Det röda inslaget, Gena,

Marika Stjernstedt. Foto för Idun av d:r Henry B. Goodwin.

Marika Stjernstedt fyller den 12 januari 50 år och ägnas med anledning härav en hyllning i ord och bild som författarinna — av sin kollega och vapensyster i litte-raturen, Elin Wägner — och som ma-ka och moder i sitt vackra hem på Djursholm.

kunde man ha lust att på liknande sätt samla under titeln Frågorna. Det slår läsaren hur många frågor det är i dem. Vilken famlande, osäker, oklar person är inte t. ex. Det röda inslagets Dora Jen-nich med sitt varför? varför älskar jag, varför hatar jag, varför lider jag?

Nåväl, nästa grupp har författarinnan själv givet nyckelordet Vägarna. Det skön-jes alltså en väg och därmed en strävan, ett viljande, ett mål för livet.

I Landshövdingens dotter upp-träder för första gången fullt färdig den i sig slutna, samlade, medvetna människan, som genom tillfälligheterna fullföljer en väg. Hon ställes mot den lösa, oklara, av dåliga eller goda impulser hit och dit drivna, Daniela Herz. Samma motsättning återkommer med Veronica St Veit och La-ura Oliv i Världen och stjärnorna.

Men denna sistnämnda bok tillhör redan, om jag fortfarande får göra dessa god-tyckliga indelningar, till en senare mer syntetisk period i Marika Stjernstedts författar-skap, Visshetens period. Mitt i det dunkla och ovissa livet kan människan dock bli klar över sig själv, över den form hon vill ge sitt liv, över det sammanhang, i vilket detta ringa liv är inlemmat.

Det är kanske att anstränga denna tanke-gång över hövan, om man söker en parallell

till en idéernas historiska ära i den linje, som går från Världen och stjär-norna till von Sneckenströms. Omkring den inre vissheten, som strålade ut från världen och stjärnorna ha rests en kyr-kas murar. I stället för stjärnljuset den eviga lågan framför altaret.

Tagna i sitt sammanhang bli en för-fattares verk ett dokument, ur vilket kan utläsas en utvecklingsgång, och li-vets erfarenhetens inverkan på en män-niska. I allmänhet läsas icke böcker så, och skola heller icke läsas så. Författaren kan icke önska att hans skapade gestalter skola uppfattas som det de verkligen äro: manifestationer av hans inre värld. Han vet, att han själv icke är det viktiga i detta sam-manhang och vill att läsarna skola ta de diktade gestalterna som fullt själv-ständiga väsen att älska eller avsky eller skratta åt. — Skulle inte den där Laura Oliv haft stryk för sitt anonyma brev! eller: jag hoppas då att St Veit sedan fick hela sitt liv känna på vad han förlorat! Så skall det låta.

Ser man emellertid, så som ett till-fälle som detta kan berättiga, Marika Stjernstedts böcker som ett enda sam-manhängande, alltjämt ofullbordat verk, så blir man ju ovillkorligen slagen av den långa tysta perioden från Alma Wittfogels rykte 1913 — förbi visser-ligen ett par icke skönlitterära verk och en novellsamling — till Världen och stjärnorna 1920. Denna tystnad betyder ett raserande och ett uppbyggande i den inre verkstaden. Den betyder också, att Marika Stjernstedt hade annat att göra än skriva romaner då.

Hon brukar själv förklara, att hennes liv kan uppdelas i blå perioder och bru-na, handlingskraftiga, mera producerande och andra mera inåtvända. Det är det konst-närliga skapandets rytm, när det får lov att behålla den. Men de där sex åren synas icke gå in under denna rytm. Medan det inre arbetet pågick att tänka om igen det tänkta var Marika Stjernstedt livligt sys-selsatt med uppgifter, dem tiden gav. Hennes frontresa gav henne för första gången en journalistisk uppgift. Hennes indignation och medkänsla med Belgiens och Ar-meniens öde gjorde henne till föredrags-hållerska och insamlingsmänniska, en linje som hon sedan fortsatte under sitt arbete i föreningen Rädda barnen.

Första gången hon höll föredrag, det handlade om Belgien, var hennes entusiasm bunden av debutantens bristande förmåga att behärska tekniken. Men snart var hon dess herre. Hennes föredrag vid armenien-mötet i Stockholm och framför allt det som hon höll om det Frankrike, som kämpade sammanbitet och modigt att driva fienden ur landet, voro fulla av eld, entusiasm, indignation, — medryckande även för den, som efteråt måste fundera över om den eller den satsen varit fullt oangriplig som oväldigt domslut.

Även de längsta tunnlar ta slut för den, som befinner sig på resa. Man kom slut-ligen även på andra sidan om världskriget.

(Forts. sid. 21.)

BLUS BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA · GÖTEBORG

Pröva

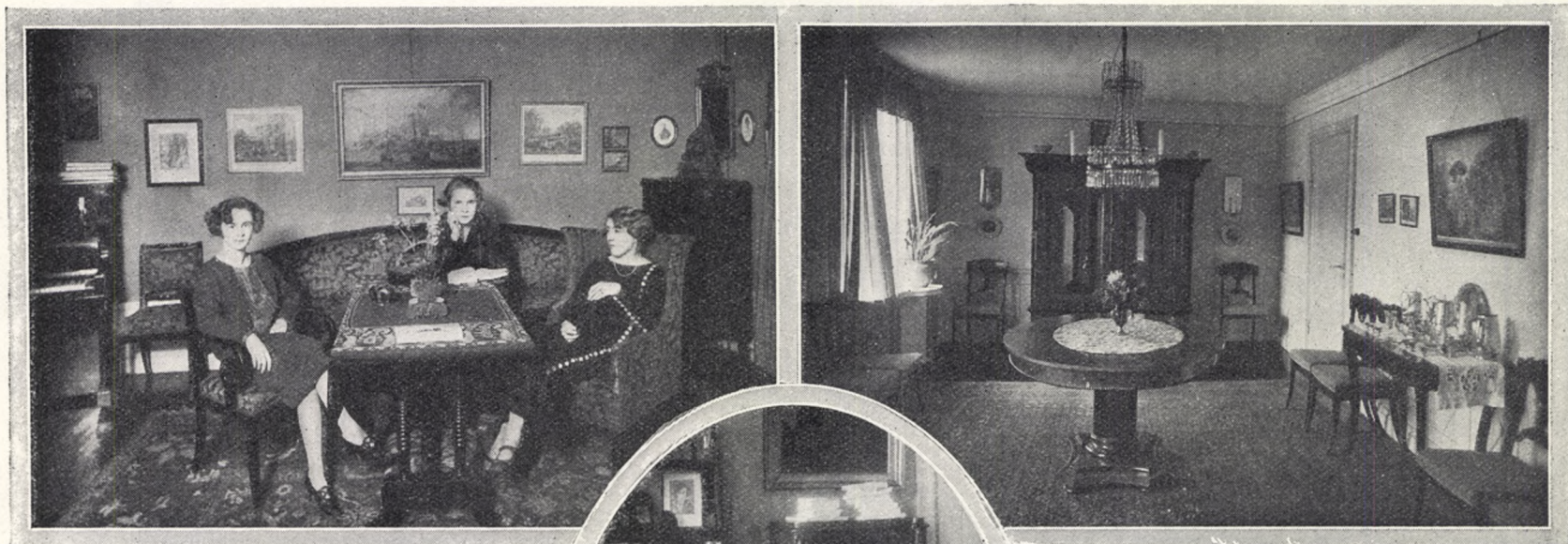
Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

H O S M A R I K A S T J E R N S T E D T

GAMMALDAGS FÖRFINING OCH MODERNA INTRESSEN PRÄGLA MARIKA STJERNSTEDTS HEM.

I salongen: — Marika Stjernstedt med sin dotter Lena Cederström (t. v. på bilden) och Ruth Nordström.

När jag första gången träffade Marika Stjernstedt var det som darrande och nervös intervjuare för att efterhöra hennes mening i några av de alltid brännande ungdomsfrågorna. Mötet gjorde ett starkt intryck på mig redan då, men än mer nu när jag sammanställer det med att Marika Stjernstedt fyller 50 år. Hon berättade om tankar och minnen från sin barndoms- och ungdomstid och lyckades förlägga dem på ett verkligt imponerande avstånd. »Det var i det gamla Uppsala», »på den tiden», sade hon allt som oftast och jag satt mest som ett frågetecken och undrade hur i all världens dagar hon hade hunnit vara med om allt detta. Men ännu mer förvånades jag kanske åt den ungdomliga, friska och fördomsfria syn hon hade på de aktuella frågor jag skulle diskutera med henne. Man är icke van att finna den hos folk, som kan berättas om »den gamla goda tiden». Men Marika Stjernstedt kunde det, hon hängde inte blint och envist fast vid det gångnas förträfflighet och det närvarandes förfärlighet. Hon vägde klart och objektivt mellan båda, hade goda och onda ord för det nya liksom det gamla. Undra då icke på att hon föreföll mig alldeles för ung för att tala om sin ungdom »på den tiden»! Hon var som en av de unga nu, bara med den mognad, den rikedom av erfarenheter och den — om jag så får säga — stil, som gör att man mycket väl kan förstå när Marika Stjernstedt för en tid sedan skrev att hon var glad när ungdomen började släppa taget med henne. När man är ung som Marika Stjernstedt, kan man tryggt fylla 50 år, ja, då skulle vi helst vilja fylla 50 år hela bunten så fort som möjligt.

Se Marika Stjernstedt i sitt hem bland de sina! Två flickor växa upp under hennes fostran, hennes dotter Lena Cederström, nu stora damen, nyss utgången från Dramatens elevskola och redo att fara till sitt första engagemang i Finland, och Ruth Nordström, Ludvig Nordströms dotter. Marika Stjernstedt är som en jämnårig kamrat till dessa döttrar.

Vid arbetsbordet.

»Ja, hör bara hur respektlös deras ton är mot mig», säger hon själv. Vartill fröken Lena emellertid genast protesterar: »Du är vår bästa kamrat, men jag har ändå alltid haft gränslös respekt för mamma. Det är egentligen bara en gång som

Marika Stjernstedt vid 5 års ålder. Porträtt målat av hennes faster Sophie Stjernstedt.

Den vackra och gammaldags hemtrevliga salen i Djursholmsvillan.

jag minns att jag tyckte att du var världens orättvisaste och grymmaste mamma. Det var en gång i Leksand när du till straff för att jag slarvat bort mina pampuscher förbjöd mig att gå på en julgransplundring.»

»Nå, det minnet är nog inte bittrare än när jag en gång vid 8 års ålder tvingades att gå på en barnbal i Uppsala i en ljusblå sammetsklänning, fastän modet då fordrade att alla småflickor på barnbal skulle vara klädda i mörkröda kaschmirkänningar», säger fröken Lenas moder.

Tråkigt ha nog icke mor och dottrar i det Nordström-Stjernstedtska hemmet, det hör man. Ett lyckligt och harmoniskt hemliv har Marika Stjernstedt skapat omkring sig och sin make i deras trivsamma Djursholmsvillan. Den är inte belägen mitt inne i villastadens myller. Östberga heter stationen, där man stiger av och sedan ligger den vita, herrgårdslänkande villan ett stycke om skogshörnet. Man går genom en liten trädgård, där Marika Stjernstedt gärna gräver, sår och planterar om våarna, och stiger så in i ett hem, som präglas av hemtrevnad, förfining och enkelhet. Böcker vittna om att de båda makarna leva i den vittra världen, gamla, vackra möbler om att gamla traditioner burits in och hållas i helgd i deras hem och en mjuk trivsamhet om kvinnliga händers omvårdnad. »Nej, nej, jag är inte det minsta huslig», säger fru Stjernstedt avkylande, »men jag har mitt idealiska hembitråde ute i köket, som ordnar allt för mig». Dock, husets fru behöver inte precis vara huslig för att hennes ande värmande skall sväva över hemmet — det behövs bara att hon är så innerligt hemkär som Marika Stjernstedt. I det fallet är hon inte ett dugg modern. Hon tycker bäst om att tillbringa kvällarna i familjekretsen, som då samlas i den originellt i vinkel byggda salongen med dess bekväma läs- och salongshörn. Och om dagarna finna vi henne vid skrivbordet — »mitt pedantiskt välordnade skrivbord, som jag får uppbära så mycken smälek för av mina döttrar», an-

(Forts. sid. 21.)

K. F:s
margarin

7 millioner kg. tillverkades år 1924 av Kooperativa förbundets margarinfabrik, landets största och modernaste. Hela denna väldiga kvantitet såldes genom de kooperativa föreningarna.

K. F:s
margarin

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

ELIN EKERMANN.
F. Lindström, Sthlm. Maka till framl. rotemannen L. G. Ekermann.
70 år den 2 januari.

STEN HERMELIN.

FÖRLOVADE.

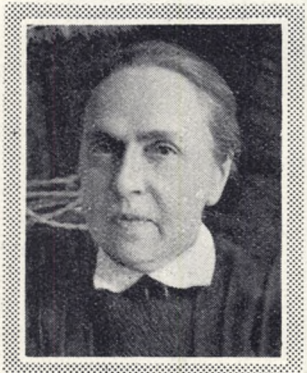
Förlovning har tillkännagivits mellan konsertsångaren Sten Hermelin och skådespelerskan Inez Lundmark.

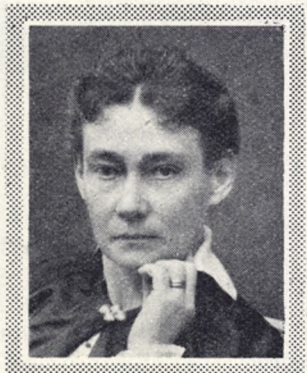
INEZ LUNDMARK.

GERDA ROVE.
F. Grönberg, skådespelerska, Sthlm. Anka efter disponent Carl Rove.
65 år den 4 januari.

ANNA TROILI.
Fröken, Enköping. Dotter till trafikdirektören G. K. Troili och hans maka, f. Löwenhielm.
65 år den 5 januari.

GERDA ROSENDAHL.
F. Melin, Östersund. Maka till tandläkaren John Rosendahl.
60 år den 6 januari.

ELSA RIBBING.
Skriftställarinna, f. d. lärarinna, Skövde. Dotter till v. häradshövdingen B. Ribbing och hans maka, f. Ekström.
50 år den 1 januari.

TORA LINDEBERG.
F. Livijn, Sthlm. Maka till utrikesrevisorn i Generalpoststyrelsen, skriftställaren Hj. Lindeberg.
50 år den 3 januari.

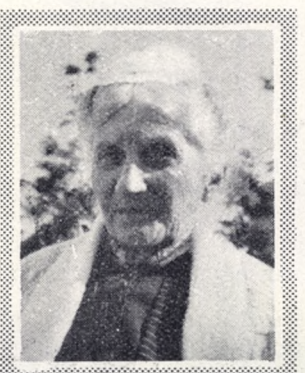
NANNY SANDBLAD.
F. Hallén, Lund. F. d. sjuksköterska. Maka till auditören J. Sandblad.
50 år den 4 januari.

ANNA HERMELIN.
F. Ohlsson, Sthlm. Maka till framl. översten, frih. Sven Hermelin.
50 år den 7 januari.

CHRISTINE ULLBERG †.
Fru, Umeå. Maka till framl. rådmannen J. Ullberg.
* 1837, † den 8 dec. 1924.

SOFIA WILHELMINA HÆREN †.
F. Nyquist, Sthlm. Anka efter provinsialläkaren Mortimer Hæren.
* 1841, † den 10 dec. 1924.

ANNA SUNDSTRÖM †.
F. Eklundh, Drottningholm. Maka till sjökaptenen Pehr W. Sundström.
* 1857, † den 4 dec. 1924.

LOUISE WACHTMEISTER †.
F. Carleson, Karlskrona. Maka till förre landshövdingen, greve A. Wachtmeister.
* 1865, † den 20 dec. 1924.

Louise Wachtmeister f. Carleson †.

Det väckte sorg och bestörtning i Blekinge län när den avhållna grevinnan Louise Wachtmeister den 20 december avled efter en kort sjukdom.

Det är sällan en dam i så upphöjd ställning förmår att göra sig så älskad och aktad inom alla samhällsgrupper som hon. Men så mötte man inte heller ofta en så pliktrogen och självförgäten människa.

På sig själv tänkte hon sist och minst. Hon sparde sig inte utan levde i ständig och rastlös verksamhet för andra. Louise Wachtmeister hade helt enkelt inte tid att känna efter om hon var trött eller

ansträngd. Hon var i selen från morgon till kväll, ofta till sent på natten, seg som en vidja. Särskilt ömmade hon för gamla och sjuka. Det gick nog inte många dagar av året förbi utan att hon hade besökt någon sjuk eller bedrövad, någon som behövde hjälp eller tröst. Det fanns sjuka som hon tittade in till så gott som dagligen, år efter år, än kom hon med blommor än med något gott att äta, och till alla ett vänligt ord.

Hon hade för övrigt hjärta för alla lidande, därför låg filantropisk verksamhet hennes håg närmast. Och hon hade tagit initiativet till ett flertal välgörenhetsföreningar. De flesta gällde gamla och barn. Om hon var övertygad om att någonting borde och måste göras, men det mötte motstånd, så uppbjöd hon hela sin stora energi och gav sig inte förrän hon fick det genomfört. Det är självsagt att hennes

tid var ytterligt upptagen, så mycket mer som hon förde ett särdeles gästfritt hus, inte blott i residenset i Karlskrona, men också på Skärva om sommaren. Mot alla som kom var hon artig och älskvärd, och visste alltid att finna just det rätta ordet för var och en, man kände sig välkommen och å son aise. Som charmant och strålande värdinna — på fester rentav drottninglik — har hon få sina likar. Hennes folkliga sinnelag förnekade sig aldrig. Det rädde därför ett gott förhållande mellan henne och husets tjänare så väl som många underlydande på Skärva och Verstorp dit familjen nyligen flyttat.

Louise Wachtmeister var solstrålen för sin man och sina tre barn. För dem och många fler är förlusten oersättlig.

Ann-Margret Holmgren.

RUMFORD BAKPULVER

Hälsosamt och prisbilligt.

DET EVIGT KVINNLIGA. AV MEA TILLBERG

HAN SER PÅ SIN DAM TVÄRS ÖVER bordet. Hennes ansikte är blekt. Med klara, spelande flickögon. Hon har naturligtvis kortklippt hår och bär det slätt bakåtkammat. Hennes anletsdrag äro finskurna nog att tåla det. I öronen dingla ett par stora, droppformiga, svarta hängen. De enda smycken hon bär, undantagandes pek-fingersringen på vänstra handen. En stor, oval, mattgul sten, som synes för tung för det magra fingret. En namnsdagspresent av h o n o m. Hennes hals skjuter smal och osmyckad upp ur den svarta klänningens knappa ringning. Detta är, vad han för tillfället ser, men han vet att under bordet slutar det där enkla men i utsökt material skurna fodralet, vilket av kvinnor kallas klänning, strax nedom hennes knän och visar ett par smala, välformade ben i hudfärgade silkesstrumpor. Och sedan ett par små nätta fötter i smala, över vristen tvärskurna lackskor. Hon är chic, hans Mary-Anne. Det står en svag doft av ambra kring hennes lilla person.

Älskar han henne? Ja och nej. Det ordet låter i hans öron så förbaskat gammaldags och sentimentalt. Men han tycker bättre om henne än någon kvinna han mött. Han kastar en blick över lokalen. Vid nästan vartannat bord sitta olika varianter av Mary-Annes typ. Men ändå är ingen riktigt som hon.

Han skålar med Mary-Anne.

Hon ler och läppjar på sitt glas, över vars kant hon kastar en dröjande blick på honom. Vacker finner hon honom icke. Det vore väl också allt annat än roligt att visa sig med en kavaljer som såge ut som en filmhjärte. Men han ser frisk och sportmannamässig ut. En egenskap som hon mycket uppskattar. Han har en »stilig» figur. Smokingen sitter oklanderligt. Ragnar är onekligen »flott». I kväll är hon en smula nyfiken på honom. När han ringde till banken, strax före stängningstiden, och frågade om hon hade lust att gå med på teatern, hade han sagt, att han hade något särskilt att berätta henne, varför de gärna kunde gå ensamma. Eljest brukade de ofta bilda kvartettt med Gun och Börje.

Mary-Anne var nyfiken, men ville för allt i världen ej visa det.

Hon inledde en diskussion om stycket de sett på teatern.

Damkapellet spelade så gott som utan pauser. Golvet fylldes av allt flera dansande par. Ifrån en skrällig, fjolgamal jazz slog man in på en entonig, men ändå sällsamt fascinerande melodi. Mary-Annes älsklings-»fox». Hon och Ragnar reste sig som på ett givet tecken. Efter en lätt och en smula vårdslös bugning från hans sida — man hade ju ej råd att försumma en enda takt — dansade de bort från sitt bord in i mängden, som vaggade fram i samma jämna sugande rytm.

När musiken tystnat, slogo de unga tu sig åter ned vid sitt bord för att ägna ett par minuter åt supén.

Mary-Anne började bliva otålig. Skulle han aldrig komma med det där som hade låtit så högtidligt och viktigt i telefonen? För att dölja sin spänning talade hon oavbrutet. Hoppade från ämne till ämne. Hon fick lust att reta honom en smula och visa sin överlägsenhet. Hon visste, att han ej var vidare litterärt intresserad och började därför tala om nyutkomna böcker.

Från jazzens värld har författarinnan hämtat denna lilla skildring, vars hjälte och hjältinna som man ser äro fullt modärna, fastän avslutningen är lika gammal som Amor själv.

Icke för att hon kände till så värst många annat än från tidningarnas anmälningsspalter. Men hon hade gott minne och magasinerade därför alltid i sin hjärna ett och annat av kritikernas uttryck, för att vid behov kunna rädda en hotad konversation. Detta gjorde, att Mary-Anne i umgängeskretsen gällde för att vara en mycket mångsidig intelligens.

Ragnar lyssnade förströdd. Han kände ej mycket till det hon talade om, men han uppskattade desto mer det snabba linjespelet kring hennes röda läppar, då hon blev ivrig. Och den matta rodnad som trots pudret började märkas på kinderna, fann han högst förtjusande.

En tanke slog plötsligt likt en blixtned i hans välpomoderade huvud. Något visste väl också han. Vad hette den, den där uppseendeväckande boken som »pojkar» uppe i departementet skämtat om i dag. Jovisst, nu hade han det.

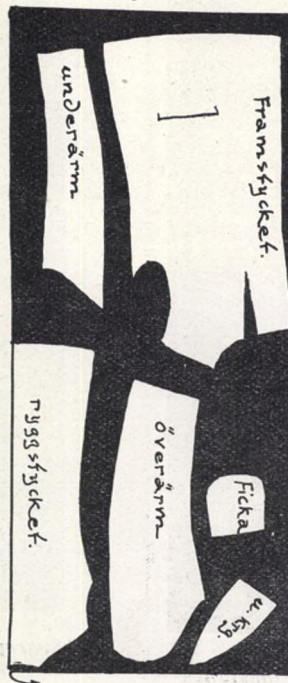
— Du har naturligtvis hört talas om den där norske professors bok om feminismen?

— Jovisst, men det är sådan nonsens, att man gör karlen alltför stor ära med att ens tala om hans bok. Flickorna på fondavdelningen togo så illa vid sig, att de här-

Iduns mönster för hemsömmerskan.

En rökrock är alltid välkommen som present till en herre och med litet händighet kan en sådan med lätthet sys hemma. Modellen här visar en trevlig rökrock av dubbelvävt velourtyg. Till krage, manschetter och fickslag användes tygets avigsida och rocken knäppes med husarsnören.

Till modellen åtgår 1,50 m. tyg av 1,30 bredd. Mönster erhålles genom Stockholms Tillskärareakademi. Pris kr. 1:75.

omdagen höllo på att glömma i-slaget och stanna hela eftermiddagen i lunchrummet. Jag för min del anser sånt där alltför löjligt att harnas över. Begriper då icke folk, att han smort ihop det där för att väcka uppseende och bli populär? Han har väl icke kunnat bli det på annat sätt...

— Tja, han överdriver förstås en hel del, men nog har han rätt på sina ställen...

— Har du läst boken? — Frågan kom litet snabbt och spetsigt.

— Nehej. — Ragnar sökte dölja sin förvirring. — Men jag har läst så mycket om den i tidningarna och hört berättas. —

Mary-Anne började halvhögt gnola med i den melodi kapellet spelade. Situationen började förefalla kritisk. Det där gnolandet retade Ragnar, och han beslöt att låta bomben springa.

— Den där professorn påstår ju att alla kvinnor, om än hemligt, ge honom rätt i att föreningen men en man är och förblir deras största chance. Det är väl i grunden sant...

Mary-Anne stirrade på sin kavaljer med halvöppen mun. Det var då det värsta hon hört. Hon lät handen, som höll gaffeln, långsamt sjunka emot bordet. Därpå blev det tyst i deras hörn, tre långa betydelsefulla sekunder, under vilka Ragnar med iver ägnade sig åt den rökta ålen.

Så bröt det löst — oväddret. Mary-Annes lilla tunga slungade emot honom alla de slagord om kvinnornas förmåga att reda sig själva, om duglighet och lika-lönsprinciper och föråldrade maskulina tänkesätt, hon kunde påminna sig. Hon upprepade samvetsgrannt allt det hon hört av sina äldre kamraters diskussioner i dessa frågor. Hon hade i grunden ej bekymrat sig om detta, som för dem tycktes så viktigt. Sånt där hade man ej tid att tänka över, förrän man blev »nucka». Om man bleve det... Men nu hade Ragnar retat henne och i henne hela hennes kön.

Mary-Annes svada avbröts lika tvärt som oväntat. Hon gav till ett litet halvhögt skri och makade sig ut på stolens ytterkant. Något kallt och vått rann över hennes nacke, in under klänningen och ända ned till korsryggen. HUUU — hon frös till och hackade tänder, i ordets fullaste bemärkelse avkyld. Hon slet upp sin spetsprydd näsduk ur väskan och började torka sin hals.

— Vad är det? — Ragnar sprang upp och ville hjälpa henne.

Från balkongen ovan dem droppade en klar vätska. Dropp, dropp. Där var redan en hel liten flod på golvet tätt intill Mary-Annes stol.

— Vad tusan är det där för ett — —

— Tst! — Flickan lade ett par fingrar på Ragnars arm och tvingade honom att sätta sig igen. — Man observerar oss.

En vaktmästare var, innan han behöft tillkallas, vid deras bord och tor-kade under många ursäkter både duken och golvet.

— Lyckligtvis märks ingenting på damens klänning — —

En annan vaktmästare sprang uppför trappan till balkongen och kom tillbaka med det beskedet, att olyckan skett därför att ett par äldre och en smula överförfriskade herrar, vilka hade sin plats rätt över Ragnars och hans dams huvuden, råkat stjälna omkull en blom-

(Forts. sid. 23.)

N Y T T P Å V I T A D U K E N

Med julen och det nya året ha nya filmer haft sina premiärer. Två världsverk ur litteraturen ha filmats in under 1924, dels *Inferno* ur Dantes *Divina Commedia*, som nyligen haft sin premiär i Stockholm, dels *Nibelungensagan*, som snart kommer. Två andra uppmärksammade filmpremiärer äro "*Vita systemen*", där Lilian Gish åter ses, och "*Svärmor kommer*", med den oemotståndlige Harold Lloyd.

Dantes Divina Commedia har filmats — här ses Dante och Virgilius på vandring genom helvetet.

Själv mördare förvandlas till träd, säger Dante.

En scen ur Nibelungen-filmen.

Lilian Gish få vi nu återse i en ny och mycket omtalad film "Vita systemen", där hennes fina konst firar triumfer.

Kriemhild, Sigfrieds maka, sådan hon framställs i Nibelungenringen.

"Svärmor kommer!" är det skräckinjagande namnet på Harold Lloyds senaste film.

JUL ÖVER SKÅNELAND

FOTOGRAFISKT REPORTAGE FÖR IDUN AV FOTOGRAF OTTO OHM, MALMÖ.

En sydligt ljum jul har firats över hela landet, men i Skåne är man van att fira jul i vårväder, så ingenting har därför förtagit skåningarnas julstämning. Det syns också av dessa julbesök i bilder från den skånska julaftonen på hem och anstalter i Malmö.

"Värnhemskretsen" i Malmö höll julafton julfest för gamla, sammanlagt ett 70-tal, som bänkades kring kaffeborden.

Jultomten glömmet inte barnen. Här en julklappsutdelning på Malmö försörjningsinrättnings barnupptagningsanstalt, där det tydligen var en givande julafton med många klappar och mycken julglädje.

På barnkrubban dansa de snälla "tanterna" med barnen omkring granen.

Julafton kunde också, tack vare den milda väderleken, firas i kolonistugan.

Sjömännens jul på Sjömanshemmet i Malmö. En utländsk sjöman skriver hem och får anvisningar av hemmets föreståndarinna.

De gamla i Försörjningsinrättningen glädjas över sina julklappar.

Om skeppsbord kan man också som synes få lite julstämning.

Namnet SÄVNS är en garanti för förstklassigt läroverk

I kallt och ruskigt väder blir huden torr, narig och spricker. Undvik detta genom att dagligen använda **Maniol.**

Tillverkas av GAHNS, Upsala.

Varje familjeförsörjare

bör bereda sina efterlevande Pension i

ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN

— Grundad 1784 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör återopas.

Storkyrkobrinken 11 - Stockholm

En avliden textilkonstnärinna.

Märtha Christerson.

En av våra mera kända textilkonstnärinnor, fröken Märtha Christerson, har avlidit på besök i London.

Åren 1905-15 var hon fäst som konstnärlig medarbetare vid Thyra Grafströms textilateljé, där hon fick många betydande uppgifter om hand, bl. a. inredandet av prins Carls villa. Senare övergick fröken Christerson till Wallinska skolan som ritlärarinna.

Minnet av Märtha Christersons redbara väsen och hennes glada, vänsälla personlighet skall länge leva i kamrat- och lärjungekretsen.

London i 70 timmars dimma.

(Forts. fr. sid. 4.)

proximativt uppskatta den extra materialförstörelse, som dimman förorsakar, och fått fram siffran 350-000 kronor om dagen. Men London Particular angriper icke blott de döda tingen. Den går alla levande varelser inpå livet. Den undergräver hälsa och motståndskraft hos de sunda. Den mördar utan förskoning, såvitt statistiken talar sant, de veka och svaga. Varje dimperiod efterlämnar likt drabbningar på slagfältet massor av döda och sårade.

Dimmans reflexer.

Efter 24 timmar ser man i London Particular så gott som uteslutande en fientlig och grym uppenbarelse. Man kan icke längre förmå sig att tillskriva den några poetiska och försonande element. Man vet att monstrets andedräkt sprider gift, förtunnelse och död. Man skyler så gott man kan sina rödsprängda ögonvitor. Man kniper ihop läpparna och koncentrerar sig på att tämja hostlusten. Man börjar fatta förut skenbart utgrundliga hemligheter i engelsk tillvaro.

Var har engelsmannen fått sin spleen från? Var har han lärt och skolat sig i sitt egenartade umgängeskotteri? Var har han förvärvat sig sin förmåga av monumental orörlighet och tystnad? Klimatet ger svar på frågorna. Det engelska sättet (som var mera utpräglat förr än nu liksom dimman var vanligare och tätare förr) är en

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: ... Kl. 9-5 Expeditionen: ... kl. 9-5
Riks 8660 — Norr 9803 Norr 1602 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1-3 Annonskontoret: kl. 9-5
Riks 8660 — Norr 402 Riks 1646 — Norr 6147

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text. 40 öre Utländska annonser:
å textside. Bestämd plats 45 öre efter texten, 50 öre
20 % förhöjning. Led. pl. å textside, 20 % förhöjning.
och Platssökande 25 öre. för särskilt begärd plats.

Iduns prenumerationspris:

Idun uppl. A.	Idun uppl. B.
Helt år ..... 15:—	Helt år 17:50
Halvt år ..... 8:—	Halvt år ..... 9:—
Kvartal 4:25	Kvartal 4:75

STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBBERGSGATAN 39.

TANGENS
GARDINER
äro billigare
bättre
och smakfullare
än utländska

Den omtänksamma Husmodern

vänder sig alltid till

LUNDA TVÄTTINRÄTTNING

Tel. Drottningholm 20 och 190

HEMFÄRGEN HÄRVAN

är en tillförlitlig o. utmärkt färg för **YLLEPLAGG**

OBS!

Färgning i hemmet lönar sig endast om färgen är prisbillig. "HÄRVAN" är billig.

A. W. Herdins Färgverk Falun.

Vid Nervositet Kraftnedsättning Allmän svaghet

aptitlöshet etc. har **Phospho-Energon** givit goda resultat. Höjer snabbt energin och arbetsförmågan och bidrager även till en god sömn. Renar blodet, ökar aptiten, stärker muskler och nerver. För en överansträngd och försvagad organism är en Phospho-Energon-kur synnerligen välgörande. Fördrages även av den svagaste mage.

PHOSPHO - ENERAGON förordas av många framstående in- och utländska läkare.

Förekommer i form av Phospho-Energonpiller i burkar om 100 o. 300 st. på varje apotek.

Täl intet ont i världen men var glad åt alla bananer.

A-B. BANAN-KOMPANIET

reflex av träning osökt förvärvat genom träget umgänge med London Particular.

"The cat burglars."

Under de tre dygn som dimman nu snart varat har London till råga på allt fått uppleva en serie av häpnadsväckande djärva brott. I Mayfair's eleganta kvarter har man i ett enda sträck haft hjärtana i halsgroparna.

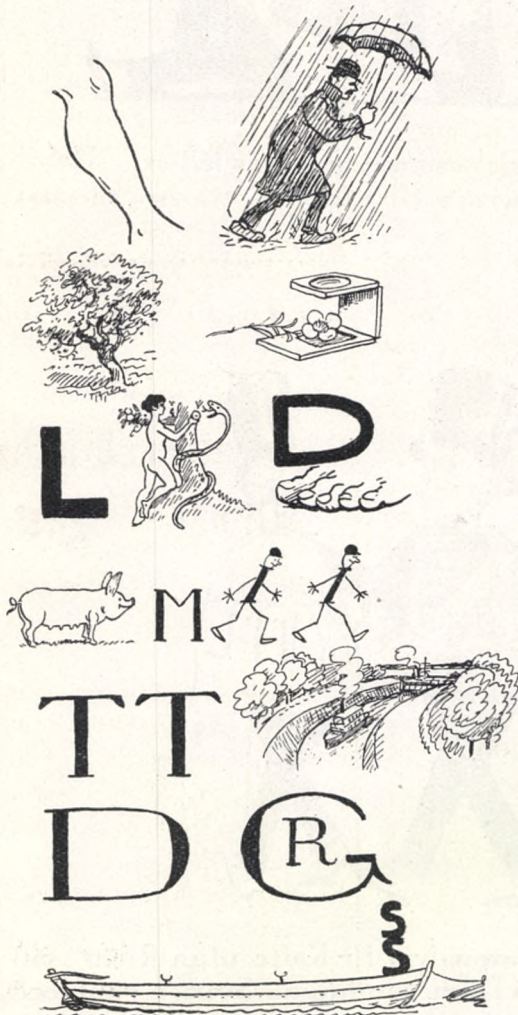
Hus efter hus har rannsakats på juveler och värdesaker. En ny inbrottsteknik har på sistone börjat tillämpas i London. I alla tidningar har man vecka efter vecka läst om »the cat burglars». Katt-tjuvarna klättra med fenomenal akrobatkonst upp för de branta ytterväggarna och stiga in fönstervägen i de övergivna sängkamrarna. Efter fullbordat värv försvinna de samma väg.

Dimman har gjort dessa inbrottspecialister dristigare än någonsin. Som vanligt har gaturånens antal starkt ökat. Man har helt kallblodigt på åtskilliga ställen slagit in juvelerarebutikernas fönster, tagit ett par grabbnävar och låtit molnen uppsluka sig.

Lik havet och jungeln...

Just nu kommer en ung dam med friskröda kinder in i rummet och med leende ögon beskriver hon den förtrollande och fångslande synen av de flammande gatublossorna som tänts som varningssignaler på avenyernas refuger. Jag har känt precis detsamma. Det är som om dimman omotståndligt lockade fram den äventyrsönskan som finnes i blodet — liksom havet eller jungeln. Man kan icke slita sig från busstaket. Hur många gånger har jag icke

Iduns pristävlan i n:o 1.

I varje brev med lösning som skall var insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas som extrapris mellan de bägge pristagarna förutom det vanliga priset på 5 kronor vardera. Kuvertet märkes "Pristävlan n:r 1".

Spara på utgifterna

även då det gäller hårvatten. Detta gör Ni genom att använda Dr: Dralle's Birken-Wasser. Trots sin **överlägsna kvalitet**, vilken är erkänd och uppskattad av läkare och lekmän över hela världen, är det **billigare** än de flesta i marknaden förekommande hårvatten, som, trots högre pris, ej kunna jämföras med

Doktor Dralle's Birken-Wasser

Detta är ett vetenskapligt utexperimenterat medel för hårets vård; ett effektivt rengöringsmedel, som håller håret och hårbotten ren från damm, mjäll och andra orenligheter, förhindrar hårets avfallande samt är starkt bakteriedödande. Det gör håret mjukt, smidigt och glänsande vackert och bör därför ej saknas hos den, som sätter värde på en elegant frisyr.

Den högsta möjliga kvalitén för det lägsta möjliga priset.

Parfumerie Georg Dralle, Stockholm.   Pris pr 1/1 flaska Kr. 3:50
Pris pr 1/2 flaska Kr. 2:25

Eder fot bränner!

Använd då **NOGIBOL** upplöst i varmt fotbad som borttager all ömhet och andra obehag. **BOREOL-svettpulver**, vilket, efter föregående tvättning, inpuddras armhålorna och kroppen mot armsvett och annan överdriven svettutdunstning. Rekommenderas även som tillförlitligt Fotströ-Pulver.

TEKN. FABR. BORE H. A. B.
Stockholm. Tel. 153 91.

Vacker ungdomsfrisk hy

får Ni av **Björkbalsam.**

I ett föredrag om skönhetsvård yttrar dr. Junger: "En skön hud är den yttre förklaringen av den inre fysiska människan. Har huden frisk och livlig färg, förhöjes isynnerhet hos kvinnan skönhetsglansen. Björkbalsam är ett av naturen själv erbjudet medel och dess tillförlitliga verkan förklaras av de för huden välgörande aromatiska och eteriska oljor den innehåller. Av alla av mig kända skönhetsmedel förtjänar Björkbalsam företräde.

Pris pr flaska Kr. 4:50.

Parfumerie Royale
Vasagatan 42, Stockholm.

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å **APOTEKET VASENS APOTEKSVARUCENTRAL VITRUM, STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram. Fås å alla apotek. Nedsatt pris kr. 3.25 pr fl.

AKTA SPETSAR alla slag till billiga priser i Teneriffa Magasinet, 5 Biblioteksg.

Sjuksköterske Klänningar ESTER WELIN, Uplandsgatan 19 A. Stockholm. Telef. N. 91 72.

Rottingstolar Iflätas. Hantverkshemmet för blinda kvinnor, Klara Ö. Kyrkog. 3, Sthlm. Tel. 133 71.

Livförsäkra EDER

i

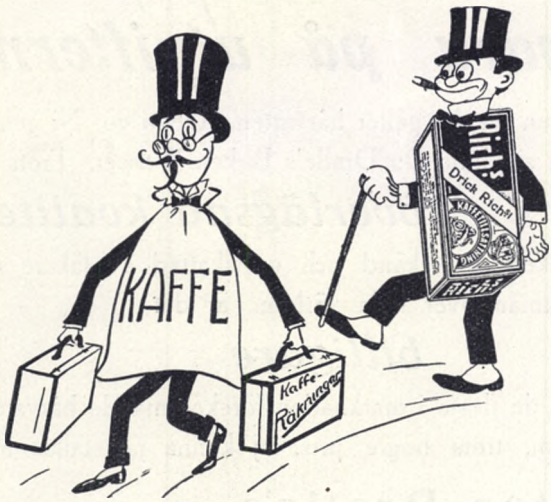
SVEA

HUVUDKONTOR: GÖTEBORG V. HAMNGATAN 3
AVDELNINGSKONTOR: STOCKHOLM DROTTNINGGATAN 19

OMBUD PÅ ALLA STÖRRE PLATSER

Den nervsvaga Hr. Kaffe är ute och sliter med sina räkningar. Efter kommer vår gode vän Richs. Han tänker: "Det är inte nyttigt att Hr. Kaffe är allena."

Han hinner upp honom, lyfter artigt på hatten och säger: "Början blir visst min herre för tung, kanske får jag stå till tjänst. Räkningarna bli mindre, Ni får starkare nerver och kaffet blir mera välsmakande om jag får följa Eder på färden."

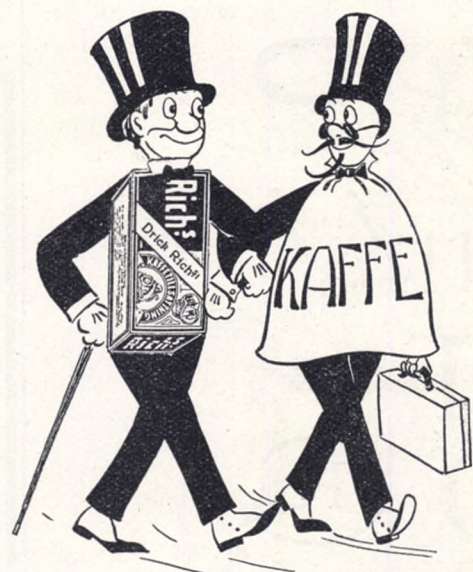
Hr. Kaffe: "Behågar Ni vara näröfningen mot en gammal adelsman som mig? Med vad rätt tillåter Ni Er trampa mina vägar." Hr. Richs: "Med vad rätt - - - det skall jag visa Er!"

Den gamle adelsmannen besejras lätt av: "Hela världens erövrare Hr. Richs."

- - - och finner för gott trycka segrarens vänskapligt framräckta hand.

Numera ser man aldrig Hr. Kaffe utan Richs sällskap - - - Arm i arm vandra de Sverige runt och lära mänskligheten:
"BRYGGA GOTT KAFFE - VÅRDA SIN HÄLSA - SPARA SINA PENGAR."

Radium

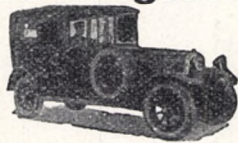
användes mot

gikt
reumatism,
ischias
håll över länderna,
nervositet och nervsmärtor
sömlöshet
ämnesomsättningssjukdomar
dålig aptit och matsmältning
blodbrist och trötthet
vissa njursjukdomar
svaghetstillstånd
åderförkalkning

Miradium innehåller äkta radium och rekommenderas av läkare. Miradiumsalt, -pastiller och -tabletter erhållas å apoteken å kr. 6,50 pr burk. Utvärtes används den äkta radiumsulan, Miradium-sulan, pr tub kr. 3,50.

Gratis sändes boken om radiums verkningar. Skriv till Miradium-officinen, apoteket Vassens Apoteks-varucentral Vitrum, Stockholm.

Vid långturer

äro Freys Bilar de erkänt lämpligaste.

Namnansrop:
Kungl. Hovlev. **FREYS HYRVERK.**

Flyglar - Pianinon

**Bechstein
Aug. Förster
Aug. Roth
Lauherger & Gloss**

Billigaste priser och bästa avb.-villkor. Edert gamla tages i byte. Illustrationer o. pris gratis på begäran. A.-B. J. A. Fogelqvists Musikhandel Norrköping. Sthlm. Drottningg. 86.

Damernas bästa

inköpskälla av alla slags garanterade Bandager, Sjukvårds-, Förbands-, Sanitets- och Toilettartiklar, allt för fotvården.

Iduns läsare 10 % extra rabatt. Särskilda herr- och dambutiker. Hushållsh. 2 kr. Gratis prislister. extra tjocka 2,50

CITY ENGRÖSLAGER Avd. 1. Butiker: Jakobsbergsg. 27, hörnh. av Regeringsg. Flemmingg. 13, mitt för Separator. Till landsorten mot postförskott. Postf. 622. Stockholm I.

„Cochlea“

Pat. reg. n:r 28579. Världens bästa o. finaste hörapparat. Reglerbar i 10 styrkegrader. Begär katalog och intyg. **MALMÖ BANDAGEETABLISSEMENT** Försäljare för Stockholm: Major-skan Junis Petersohn, Rådmangsg. 9.

Ingen klagan

om man uppfriskar blodet, rensar magen och tarmarna från osunda rester och utdriver urinsyran från kroppen, varmed man undanrödjer roten och grundorsaken till illamående och många sjukdomar. Denna för hela organismen välgörande process erhålles genom att använda

Fruksalt-Samarin

Det bringar vigör och ger hälsa. Pris pr fl. 2,50. Säljas å alla apotek, hos droghandlare, m. fl.

Cederroths Tekniska Fabrik Stockholm.

låt dimman mållöst driva mig omkring i okända gatulabyrinter? Det bor en hemlighetsfull och sugande kraft i dimman. KORAX.

Rättelse.

I ett enqueteuttalande av Ruth Milles i n:r 52 av Idun 1924 om "Den svenska julen i dikt och konst" har ett beklagligt tryckfel insmugit sig. Står att "Gustaf Ankarcrona med sina mörkblå, bjällerklangfyllda vinterbilder" fångat svensk julstämning, skall vara "med sina snöblå, bjällerklangfyllda vinterbilder."

Resa genom ett författarskap.

(Forts. fr. sid. 12.)

Skall jag efter denna snabba resa genom Marika Stjernstedts verk också därtill våga en gissning om vad som blir nästa uppgift, så finner jag förebudet till den i novellsamlingen Några. Om inte alla märken slå fel, kommer hon att ägna sig åt självbiografiskt författarskap, eller riktigare att skriva sina minnen om andra. Men färdig för att helt och hållet koppla in på denna art av författarskap, så som Selma Lagerlöf synes ha gjort det, är hon bestämt ännu inte.

Det är löjligt av henne, och det är fel, att hon fyller femtio år, sade nyligen någon. Men må vi förlåta henne, liksom hon förlåter oss, som envisas att sätta en slags milstolpe just här. Vi förlåta henne med det villkor, att hon så smått börjar brygga hop till den bok, som hon skall förmå att skriva vid sextio.

ELIN WÄGNER.

Hos Marika Stjernstedt.

(Forts. fr. sid. 13.)

märker fru Stjernstedt i förbifarten — i hennes arbetsrum en trappa upp. Ett särskilt vackert rum i Marika Stjernstedts hem är den stora, ljusa salen på nedre botten, ett riktigt gammalt herrgårdsrum med lavendelblå väggar, björkmöbel och ett stort mörkt skåp, arv efter Marika Stjernstedts far.

De gamla möblerna och souvenirerna föra tankarna till Marika Stjernstedt, medan hon ännu bodde i föräldrahemmet. Man hör ofta att Marika Stjernstedt tros vara fransyska, en förmodan, som antagligen grundar sig på vetskapen om hennes intresse för allt franskt och så har hon ju onekligen lite av en fransyskas apparition. Men släktskapen med det franska är mycket avlägsen, om också intressant — en moster till hennes mormor var gift med Honoré de Balzac — och det är i stället polskt blod, som flyter i Marika Stjernstedts ådror. Hennes mor var polska och hette Marie Ciechanowiecka, innan hon gifte sig med dåvarande svenska militärattachén i Petersburg sedermera generallöjtnant W. Stjernstedt. Marie Stjernstedt dog emellertid efter endast kort tids äktenskap och hennes syster blev senare Marika Stjernstedts styvmor. Sin uppväxttid tillbragte Marika Stjernstedt omväxlande i Uppsala och Frankrike, där en annan av hennes mors systrar var bosatt. Det var ett rikt och omväxlande liv för en ung flicka. Hemlivet i Uppsala, som då upplevde 80-talets rika, klangfulla period, i ett kulturellt, gammalförnämt, men ändå frisinnat hem med dess stora umgänge i Uppsalas aristokratiska och intellektuella kretsar gav rik näring åt Marika Stjernstedts redan då livliga litterära och estetiska intressen. Det var flickarens ljuva, bekymmerslösa tid med drömmar, Weltschmerz och svärmerier. För att inte tala om alla som svärmade för Marika Stjernstedt, Uppsalas strålande skönhet med de mörka blixtrande ögonen och den obe-

Kleinert's

"Miracle"
Reducers

För

**Haka, Bröst, Mage, Höfter,
Vader och Fotleder**

"Miracle" finns nu att få:

I SVERIGE: Stockholm: A.-B. Nordiska Kompaniet; Jansson & C:o, korsettaffärer. Göteborg: A.-B. Sidenhuset samt dess filialer i landsorten. Malmö: A.-B. E. Ohlsson, B. M. G., Södergatan 1.
I FINLAND: Helsingfors: A.-B. Stockman O/Y; E. Lönnbäck, samt endast en gros hos Finska A.-B. Treugolnik.

ZETA

ZENITHS NYA SMÖRMARGARIN
ÄR TILL UTSEENDE, SMAK OCH
AROM FULLT JÄMSTÄLLT MED
PRIMA MEJERISMÖR.

ANTIKA MÖBLERINGAR

ombesörjes bäst genom
HULTKRANTZ RENOVERINGSATELIÉR & KONSTHANDEL
Mästarsamuelsgatan 7, Stockholm. Tel. 304 27.
Köper och försäljer även i kommission.

Det elektriska
hemljusbadet
bör finnas i varje hem
mot

FÖRKYLNING, REUMATISM m.m.

ELEKTR. AB.
**SIEMENS-
SCHUCKERT**
STOCKHOLM

Målet för vårt arbete

har alltid varit goda varor, prisbilliga i förhållande till kvalitén. Att detta uppskattats ha vi också haft glädjen erfarat. Få artiklar ha väl haft sådan framgång hos allmänheten som

Vita Tvättbjörn

Tekn. Fabriken Helios
A. Lindahl
Kungl. Hovleverantör.

skrivliga charmen. Stor blev därför sorgen i Uppsala, då Marika Stjernstedt sattes i pension i Frankrike, vars drag och kultur hon sedan i så rikt mått skulle tillägna sig.

År 1894 utkom den första boken av Marika Stjernstedts hand. Författarlusten hade länge suttit i henne, men det var ju ännu icke så vanligt, allraminst i hennes kretsar, att en ung dam skrev en bok. Debutboken kom ut på Gebers förlag — Marika Stjernstedt glömmar aldrig, när hon av sin pappa följdes upp till Geber, sirligt presenterades för honom och blygt avlämnade sitt opus. Att gå ensam dit gick förstås inte för sig. Inte heller ansågs det lämpligt att fröken Marika blev pennskaft på Dagens Nyheter, som hon drömde om. Å nej, det fick vara nog med att hon skrev böcker, tyckte hennes far och familjen. Och deras tycke visade sig ju föra in på en lyckosam väg mot äran och framgången.

Marika Stjernstedt som människa — ja, om man nu kan skilja på privatmänniskan och den kända författarinnan, de två äro och skola väl vara ett, den enas personlighet, egenskaper och livssyn måste vara den andras. Men den personliga kontakten ger intimare intryck och den som lärt känna Marika Stjernstedt fyller av beundran för vad hon är och gör. Vad hinner hon bara icke med allt? Böcker, resor, föredrag, föreningsuppdrag o. s. v. i all oändlighet. Och hon gör det, och gör det med värde för sig själv och andra, därför att hon har en gammal tids förnäma fördjupning och rofullhet i sin själ på samma gång som en modern människas vakna och praktiska intressen och lidelse för den värld hon lever i. Det är denna blandning av gammalt och nytt, som ger Marika Stjernstedts personlighet dess färg och dess sällsynta charme. Och många äro henne tack samma både för detta exempel och för

de förmåner av hennes medverkan som hon därigenom ger sin omgivning. Inte minst Idun står i stor tacksamhetsskuld till Marika Stjernstedt. Sedan länge och under flera perioder har hon varit tidningens högt skattade litterära medarbetare och litteraturrecensent och så nu på sistone har tillkommit hennes ledarskap för Iduns Kvinnoklubb — Marika Stjernstedt må ha erövat tusenden av beundrare och beundrarinnor med sina böcker, deras tacksamhet kan dock icke mätas med den som medlemmarna av Iduns Kvinnoklubb känna! För allt detta bringar Idun Marika Stjernstedt ett varmt och innerligt tack.

EVA NYBLOM.

Jorden runt mellan jul och nyår.

(Forts. fr. sid. 10.)

Den siste resenären i Tibet Mac Govern tyckes i alla fall ha varit mindre mottaglig för lamapprästernas glömskepulver än sina föregångare. Han har fört med sig hem en välskriven och välillustrerad samt av allt att döma välunderrättad skildring »Under förklädnad till Lhasa» (Bonniers förlag). Men att läsa hans nyktra bok är ändå som att fördjupa sig i en spökhistoria — en sådan dyster stämning tyckes vila över det vilda, molnhöljda landet, »på världens tak» med dess hemlighetsfulla stenfästen i klipporna, där levande gudar och djävlar vimla om varandra och den olyckliga, prästridna befolkningen lever i laster och slöhet.

Från detta »alla onda andars» land till »Guds eget land», shanfolkets jämförelsevis litet beskrivna landamären, fara vi i Aage Krarup Nielsens bok »Från Mandalay till Moskwa». Det är en lång resa med författarens silverlastade mulásnekaravan genom Siam, Kina och Ryssland.

Men man ångrar den inte. Förbi tempel och gyllene pagoder går den, genom stora städers vimmel av brokiga okända öden, fylld av fångslande syner och äventyr. Tills cirkeln sluter sig och vi äro hemma igen där vi startade.

Men som sanna resenärer fortfa vi att dröja bland färdminnena i böckerna, vi läst ut. Med Krarup drömma vi om en karavanstig bakom de blå bergen, där vi en gång hört mulásneklockornas rena silvertoner ringa in solnedgången och sett människor med blida och sorglösa ansikten stanna och lyssna till en liten fågels kvitter i kvällstillheten »Shwee Pye Zoe... Jag vill härskas över det gyllene landet».

Resornas gyllene land, där solen aldrig går ner och stigarna aldrig vända åter — då jag lägger undan böckerna lyser dess glans också över hemlandet närmast mig. Ty även det hör ju till det gyllene rike den lärt sig behärska, som kan se gamla ting med ständigt nya, ständigt förälskade ögon.

Och det är väl det bästa resor och böcker kunna ge — överblicken över världens ständigt förnyade under och den oegennyttiga livskarlek den synen ger.

ANNA LENAHL ELGSTRÖM.

Bort med jazzflickan!

(Forts. fr. sid. 11.)

nare bli något av onatur över en dans, som leder sin härstamning från ociviliserade folkslag.» Nå, vare sig ungdomarna äro så filosoferande som Maj eller inte, ett tycks vara gemensamt för dem: föraktet för jazzflickan och bestämt avståndstagande från henne. Även om vi någon gång ta oss en jazz, äro vi inga jazzflickor. Vi vilja i stället söka vara präktiga, arbetsamma flickor, friska till själ och kropp.

Så att döma av bidragen till Iduns pristävlan finns det en hel del gott gry i nutidens förkättrade unga flicka — här tala ju de unga själva om sina ideal och sina mål och vittnesbörden äro intressanta att studera. Nu vänta vi endast flera bidrag, då julferierna äro här och julbrådskan är över. Alla ni unga, som ha ett ord att säga i frågan »nutidens unga flicka», skriv ner det och sänd in till Iduns pristävlan. 100 kr. är första priset, 25 kr. andra och 10 kr. tredje pris. Bidragen gränskas av en prisnämnd bestående av friherrinnan Annie Åkerhielm, fru Frida Stéenhoff, fru Marika Stjernstedt och en representant för Iduns redaktion. Uppsatserna — på vers eller prosa — insändas under adr.: »Den moderna unga flickan», Iduns redaktion, Stockholm, före den 15 januari.

Det evigt kvinnliga.

(Forts. fr. sid. 15.)

vas, så att vattnet flutit över barriärkanten.

— Bad de icke om ursäkt, de lymlarna?

Nu var Ragnar ond på allvar. Mary-Anne kände en liten rysning. Behagligare än den det kalla vattnet nyss framkallat.

— Nej, tyvärr, svarade hovmästaren, som nu också nalkats — men de få avlägsna sig nu. De äro alltför uppspelta för detta ställe. Jag beklagar vad som skett. Notarien vet ju, att sådant ej brukar förekomma här, men tyvärr känner man ju ej alla gäster. Se, där gå de äntligen — —

Ett par korpulenta herrar banade sig en smula osäkert väg mellan de dansande.

Hovmästaren försvann lika plötsligt som han dykt upp. Ragnar mumlade en ursäkt till sin dam och följde med långa steg missdådarna ut i kapprummet.

Den ensamma flickan såg sig försiktigt omkring. Borden närmast voro övergivna. De flesta dansade. Ingen gav längre akt på deras förehavanden. Mary-Anne drog en liten suck av lättnad och välbehag. Hade de väckt uppseende, skulle hon vredgats mer på Ragnar än på de drulliga herrarna från balkongen. »Krogbråk» var avskyvärt simpelt. Men nu hade ingen intresserat sig för händelsernas utveckling, och Ragnar hade gått efter de där herrarna för att taga dem i upptuktelse och lära dem, att man ej förgår sig emot en dam utan att göra avbön. Så ond han sett ut. Han skulle kunna slåss för henne i detta ögonblick. Det kände hon.

I detsamma kom Ragnar tillbaka, litet lugnare.

— Jag fick de lymlarna att be om ursäkt.

— Seså, låt oss dansa nu och icke bry oss om det där längre — — Mary-Anne smög sig mjukt och inställsamt intill honom. Vad han förde väl. Så stor och stark han var — — det var trångt här närmast orkestern, men han lotsade dem bägge så skickligt genom mängden, att hon ej ens snuddade vid någon av de andra.

— Mary-Anne lilla — — jag träffade Hanson idag, arkitekten du vet — — skall den där gamle flinten med hornbrillorna spärra vägen för oss hela tiden — — han, Hanson sa' att jag kan få en »tre-rummare» till första april i det där huset, som de byggt i slutet av Värtavägen — — han tycks ha gummisulor den där gubben — — modernt och flott förstår du. Men jag måste teckna mig de närmaste dagarna om den ej skall gå min näsa förbi — — —

Ragnars ord kommo omedvetet litet stötvis i jazzens takt.

— Därför vill jag veta om du har någonting emot — — — att — — att vi slå ned våra bopålar tillsammans där — —. Vi

kunna väl ta en vecka ledigt i slutet av mars och kila iväg nånstans norrut och åka skidor — — efter bröllopet — —. Det där får du ordna med som du vill förresten — — —.

Musiken tystnade. Mary-Anne sade ingenting. Hon bara log ett litet lyckligt leende. Men han förstod och kysste hennes hand, innan de satte sig. Därpå fyllde han deras glas på nytt, drack henne till — och saken ansågs av bägge parterna avgjord.

En halv timme senare följde han Mary-Anne till hennes port. Hon kände sig en smula tung i huvudet och ville därför absolut tillryggalägga vägen till fots.

Nu voro de framme.

— Det blir nog litet längre väg för dig till banken — — sedan. För du behåller naturligtvis din plats i början — — jag har tillräckligt stor respekt för »feminismen» att ej fordra, att du genast skall leva bara för en karl — —

Där satt en liten skälm i hans ögonvrå, men Mary-Anne såg intet. Hon stod med huvudet nedböjt.

— Det är ju också förståndigast så. Väningen blir ju dyr — — —

Mary-Anne kände en klump i halsen. Icke riktigt så hade hon velat haft det. Det skulle ha varit så ljuvligt att få sluta på banken. Få ligga på landet hela sommaren, ett trevligt ställe där det fanns folk förstås, men landet ändå, och möta Ragnar vid eftermiddagsbåten — — — men icke kunde hon skrämman bort honom med att vara alltför fordringsfull, nu när det var allvar och han verkligen ville — — —. Hon slog plötsligt armarna om hans nacke och kysste honom länge, många gånger.

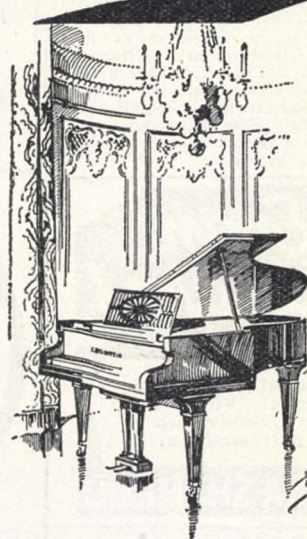
— Det går nog bra, du. Jag skall be mamma att vi få äta hos henne, så behöva vi heller ingen jungfru — — — om Du vill.

MEA TILLBERG.

**PIGGASTE & TREVLIĞASTE
LÄSNING
GER
DAGENS NYHETER.
PRENUMERA FÖR 1925**

**Bechsteins
Flyglar**

**Aug. Hoffmanns
Pianomagasin
Malmskillnadsg.
25 B.**

Jag anser de Bechsteinska instrumenten som de skönaste och känsligaste instrument i världen.

Richard Strauss.

Med YvY-tvål —
Er längtans mål —
jag förutspår
ett Gott Nytt År.

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT

N:r 1. Hur få röda läppar? Jag är ej blek på kinderna men läpparna äro så ovanligt bleka, och det ser otrevligt ut tycker
18-åring.

Om ni ej lider av någon sjukdom, är ej annan råd än att använda följande läpp-pomada, av vilken ni tar litet på en bomullstott och anbringar på läpparna. Rec. 15 gr. spermacetisalva — bestående av spermacetil, vitt vax och mandelolja — 0,5 gr. perubalsam, 0,5 gr. alkanna (anchusa tinktoria), 3 droppar nejlikolja. Om ni ej kan tillreda pomadan själv, så skriv av receptet och be dem utföra det på apoteket.

N:r 2. Alla klaga på att jag har dålig hållning och ser hop-sjunknen ut. Snälla fru Skönhetsdoktor, finns det något jag kan göra åt saken? Kanske några enkla rörelser? För ett gott råd tackar
Bengta.

Ja, gymnastik hjälper mycket, men den skall utföras varje dag och det är lämpligast på morgnarna innan ni är klädd. Tag ej så många rörelser men välj dem så, att alla kroppens delar få nytta därav. Mer än högst 10 minuter behöver ni ej ägna åt den dagliga gymnastiken, som bör ske i närheten av öppet fönster och under djupa andedrag. — Därtill bör ni med kritisk uppmärksamhet ge akt på er hållning och välj just sådana rörelser, som kunna arbeta bort det fel ni tagit för vana. Ni skall se att efter några månaders ihärdig gymnastik er hållning blivit mycket bättre och ni själv tar er bättre ut. En god övning för att få vacker hållning har nyligen stått beskriven i sv. på fr. 121 i n:r 49 av 1924.

N:r 3. Jag är ledsamt nog begåvad med ett stort rödblätt födelsemärke över ena ögat. Kan detta tagas bort och på vilket sätt?
Fåfång.

Dylika födelsemärken kan man ej själv experimentera med utan bäst att vända sig till en hudläkare. Se läkarförteckningen! Med skicklig behandling borttages märket med elektricitet.

N:r 4. Jag har mycket fet hud i ansiktet och i synnerhet kring och på näsan bildas pormaskar. Finnes något verkligt bra medel att bli av med obehaget?
Triste.

Tvätta ansiktet varje afton med varmt vatten och god toalettvål. Det skadar ej att ta litet borax i vattnet. När ansiktet är torkat, inmasserar ni följande hudcrème med citron, 1 viktidel kakaoolja, 2 delar mandelolja och saften av en citron. Kakaooljan smältes i ett kärl stående i hett vatten och oljan iröres. Då detta svalnat tillsättes citronsaften, förut silad genom en lapp. Om man så vill tillsättes några droppar koncentrerad parfym. Crèmen röres hela tiden tills den blir kall och stelnar, då den arbetas tills den blir smidig. — På morgonen tvättar ni ögon, näsa och mun med kallt vatten och pudrar ansiktet sedan lätt om ni så tycker. Hur redan befintliga pormaskar borttagas har nyligen beskrivits i sv. på fr. 128 i n:r 51 av 1924.

N:r 5. Hur få vita händer? De äro alltid röda och kalla om vintern.
Isa.

Först och främst skall ni akta händerna för kyla genom att ha varma handskar eller ännu hellre tjocka tumvantar av skinn då ni är ute. Aldrig tvätta händerna i alldeles kallt vatten och alltid använda god, fet tvål vid tvättningen. På aftonen efter tvättningen smörjer ni in händerna med följande salva: 30 gr. söt mandelolja, 30 gr. rosenvatten; 15 (Forts. sid. 27.)

Marknadens mest mångsidiga hushållstvål.

God handtvål, lämplig kökstvål, synnerligen fördelaktig till tvättning av sammet-, siden och crepe de chine-blusar och klädningar, ensamstående för uttagning av fläckar, för rengöring av sammetskragar samt sedan ett 30-tal år tillbaka beprövad såsom den för stärk-tvätt lämpligaste tvålen.

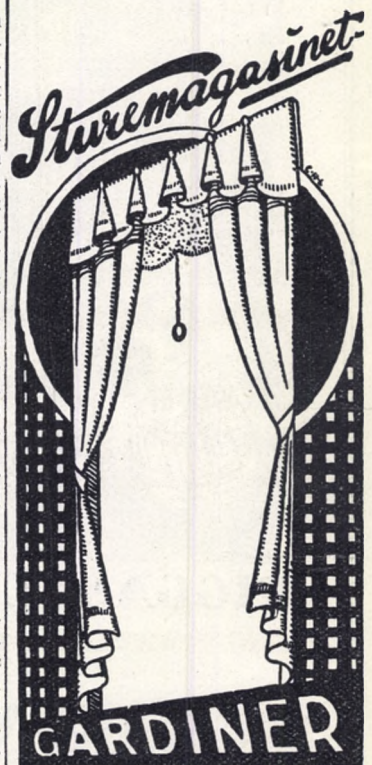
Pris för hel stång:
Kr. 1:20
avdelad bit
30 öre.

Endast Barnängens Aseptintvål garanterar Eder dessa egenskaper.

Barnkläder

för Gossar o. Flickor. OBS! Endast bättre kvalitéer. Extra julrabatt.

25 VÄSTERLANGATAN 25
Nancy Cederberg, Stockholm.

i alla tänkbara kvalitéer billigt från
STUREMAGASINET,
Stureplan 15, Stockholm.
Prover sändes på begäran.

Vad blom- morna säga.

Blomvänner kunna få höra sådana frågor: "Hur bär du dig åt, som har så vackra blommor!" En blomvän svarade: "När jag pysslar om mina

blommor, känner jag med dem som levande väsen. En vissnande blomma berättade hur klen hon var. Då jag sporde orsaken sade hon: "Krukan är olämplig, godset och glaceringen äro för täta, mina rötter erhålla ej den luft de behöva, jag kvävs. Kära husmor", sade hon bedjande, "det finns nu en sorts krukor, 'Roslagskrukor' heta de, som äro så bra för blommor, de lämna tillräckligt med luft åt rötterna. I dem kunna vi 'andas' och trivas. Därtill äro de vackra och pryda både oss och hemmet." — Längre hann hon ej, förrän en varm tår föll på hennes vissnade blad och husmor lovade att genast skaffa ROSLAGSKRUKOR till alla sina blommor. Så går det när blommorna förstås. Vidare upplyste blomvännen att Roslagskrukor och blomvaser m. m. tillverkas av A.-B. Roslagens Glaceringsverk i Norrtälje. De röna en enorm efterfrågan av husmodrar landet runt och äro lämpliga gåvor när namnsdagarna komma. Finns de ej, så bed Eder handlande genast rekvidrera dem från fabriken. Kataloger och prislista gratis.

Bibehåller håret ungdomligt. Finnes hos alla frisörer och i parfymaffärer.

HENNA SHAMPOO

Kjolplissering

Maskinmärkning, hålsöm och brodering. Ingeborg Lindeberg, Specialateljé, Mästersamuelsgatan 32, Stockholm. Order till landsorten omgående.

PERSSONS STICKMASKINER

Svensk tillverkning. Guldmedalj å alla utställningar. Erkänt bästa maskin för tillverkning av alla sorters stickade artiklar, såsom strandkofor, jumpers, sweaters, underkläder, strumpor m. m.

A.-B. Per Perssons Väv- & Stickmaskin. Fabrik: Kontor & Utställning Fabriksgränd 3. Drottninggatan 21 B STOCKHOLM. Ensamförsäljare i Finland: A.-B. Th. Neovius, Helsingfors.

LÄMPLIG PRESENT

Carl Larssons praktverk
"SVENSKA KVINNAN
GENOM SEKLEN"

10 FÄRGTRYCKSPANSCHER

Inbunden med av konstnären komponerad pärm.

Kr. 5:—

Portofritt mot insänd likvid i postanvisning.

IDUNS EXPEDITION
STOCKHOLM

Oxygenol-
Tand-Creme

med vätesuperoxid

Stärker tänder och tandkött.

Spirella-Korsetten

FRU MARIA LINDQUIST
Vallingatan 17, n. b., Sthlm. N. 110 09.

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56
och 367.

Tvättinrättningen
Telefon Sö. 336 30
och 25 82.

LIV
FÖRSÄKRINGSBOLAGET

BALDER

STOCKHOLM

Sveriges äldsta, redan från början av de försäkrade allena ägda livförsäkringsbolag.

Låga premier

Höga premieåterbärningar
och vinster

Grundfast soliditet

Ansv.-sum. 120,000,000 kr.

M. ZADIGS

Äkta Divinia

Tvål | Parfym
välgörande | säsongens
förskönar | finaste och
 huden. | bästa.

ENDA EFFEKTIVA MEDLET
FÖR
LACKSKORS BEVARANDE

FALU-ÄTTIKA

TILLVERKARE:
STORA KOPPARBERGS BERGSLAGS AKTIEBOLAG

VARMA SMÅRÄTTER.

"Det är verkligen skada, att det gammaldags hederliga svenska smörgåsbordet har blivit omodernt, för det var i alla fall det bästa vid en festmåltid", så hör jag många resonera. Och jag tillägger i mitt stilla sinne, att det är i alla fall väl för vår ofta jäktade husmor med begränsad arbetshjälp och kanske därtill begränsad hushållskassa. För nog är det en smula besvärligt och tidsödande just denna mångfald av rätter som hör ihop med ett gott smörgåsbord. Det skall vara omelette med någon god stuvning (bara inte muskot i sparris- och hummerstuvning; det hörde visst till det "gamla hederliga" att förstöra sådana

mare vänner samlade brukade åstadkomma ett stort smörgåsbord i hallen som middagens första moment. Och hon hade vid sådana tillfällen alltid med tillfredsställelse konstaterat huru ytterst tacksamt ett dylikt arrangemang kan vara. "Är det litet besvärligare förut, så har man verkligen igen detta i gästernas tydligt visade belåtenhet och trevnad." Särskilt gällde detta, när gästerna övervägande bestå av medelålders eller äldre herrar, som ofta finna det tröttsamt att hela middagen "sitta inklämd vid bordet" med en mer eller mindre intressant bordsgränne. Rätterna behöva ju ej bli många efter ett väl valt smörgåsbord, och det "sittande middagsbordet" tar alltså kortare tid.

Härmed har jag endast velat konstatera en fördel med vad man brukar kalla "småvarmt". Att vi ha användning av varma smårätter i nutidens måltider, där lunchen för de flesta har sin givna plats i dagordningen är ett känt faktum, och ju mera omväxling i smårätter desto bättre.

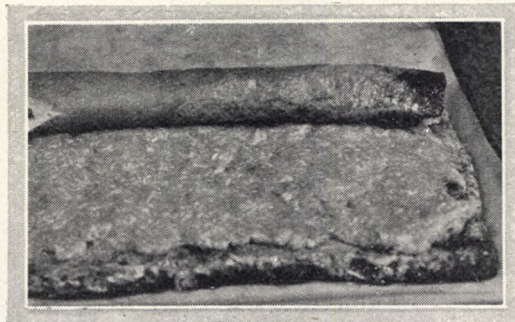
Nedan angives exempel på några få trevliga varma smårätter med utförlig beskrivning.

Tryfferad kalvbräss i selleri (6 pers.).

2—3 stora selleri, vatten, salt.
Kalvbrässstuvning: 200 gr. kalvbräss, vatten, salt, 2 msk. smör eller margarin, 4 msk. mjöl,

Tryfferad kalvbräss i selleri.

Omeletterulladerna formas.

Sardellägg.

delikatesser med en dylik tillsats!), de små, små köttbullarna, den stekta löken, aladauben för att inte glömma sillsalladen, den varma silllådan och den stora feta delikatessillen, griljerad kalvbräss med ärter, njursauté m. m. varmt jämte alla de tusen sorter kallskuret, som presterades. — En högt uppsatt dam i Stockholms societeten anförtrödde mig för någon tid sedan, att hon, när det så kunde gå för sig, d. v. s. när familjen hade sina när-

2 dcl. grädd, kalvbrässpad, salt, socker, vitpeppar, 1—2 msk. finhackad tryffel.

Sellerierna ansas och kokas mjuka i saltat vatten. De tagas upp och få rinna av väl samt skäras mitt itu. Halvorna holkas ur, fyllas med en väl avsmakad kalvbrässstuvning, och garneras med rikligt av hackad tryffel (se bilden).

Rätten kan även gratineras. Sellerierna läggas då på silverfat eller annat eldfast fat. Kalvbrässstuvningen blandas med en eller två äggulor, läggas i sellerierna, beströs med fint stötta skorpor och flockar av smör samt gratineras i ugnen.

Sardellägg (6 pers.).

1 brk. sardeller, 2—3 böcklingar, 6 färska ägg.

Böcklingarna flås, rensas och finhackas jämte sardellfiléerna. Små eldfasta porslinsformar eller snäckor (en per man) penslas med smör och beklädas med den finhackade massan. Ett ägg slås försiktigt i varje form, så att gulan behålles hel, och formarna sättas in i ugnen, tills vitan nätt och jämt stannat. Serveras genast (se bilden).

så att äggstanningen ej spricker. Rullen skäres sedan i lagom tjocka skivor, och dessa stekas vackert bruna i smör. Rulladerna läggas i krans på ett serveringsfat, och i mitten läggas små ärter eller champignonstuvning.

Risotto (6 pers.).

250 gr. risgryn, 70 gr. smör, en medelstor portug. lök, 3/4 lit. buljong, 1 msk. tomatpuré (eller 2—3 färska tomater), salt, vitpeppar, 2—3 msk. riven ost.

Vår av kännare högt uppskattade

Klass II
Pilsner
ALLM. TEL. SÖDER 33164. RIKSTEL. 7247.
A: B. HEMBRYGGERIET
Heleneborgsgat. 15. STOCKHOLM.

Hembäres direkt till privathushåll.

"TEKÅ"
ZINK PUTS

är det ypperligaste putsmedlet för zink såsom diskbankar, baljor, hinkar m. m.
BEPRÖVAT och ERKÄNT.

EKSTRÖMS VANILINSOCKER

Skandinavia
Ättika och Senap
 oövertärfade

Specialiteter:
Orleans-Bordättika
Torsdags-Senap

ATTIKFABRIKEN SKANDINAVIA,
 Rudolf Böttiger, Malmö.
 Tel. 381. Bergsg. 33.

Carl Ciberger's Eftf.
 Lax-, Fågel-, Hummer-, Kaviar-
 och Ostronhandel
 Slöjdgatan 7 - STOCKHOLM
 (Firman grundad 1864)
 Tel. 31 66. Norr 53 86

YSTAD-BRÖD

Inregistrerat Varumärke.
 med detta märke
 bör finnas på varje smörgåsbord
 säljes i alla förstklassiga matva-
 ruaffärer.
 Tillverkare:
A.-B. FÖRENADE BAGERIERN
 — Ystad —

SOLO-KAFFE
 FRÅN
A.B. MALMÖ
 KAFFEKOMPANI
 ÄR DET BÄSTA
 JAVAKAFFET

Aktiebolaget
Nådhammar-
bodarna
 24 VALHALLAVÄGEN 24
 Tel.: N. 209 11, N. 125 40, 310 61.
 STOCKHOLM.

Försäljer i parti och minut: ...
 Oskummad mjölk
 Barnmjölk (tuberkelfri kontroll-
 mjölk) Extra fin visp- och kaffe-
 grädde. 1:ma SMÖR.

Kom ihåg
 att
CARL BROSTRÖMS
Ättiksprit o. Vinättika
 stå högst i kvalitet.

Åderbräckstrumpor

1:ma Engelska Gum-
 mstrumpor, bästa me-
 del mot svullna ben.
 a-d Fot, Vad & Knä
 a-f Fot & Vad, b-f Vad-
 stycke, a-b Fotstycke,
 f-d Knästycke. Upp-
 giv benets mått enligt
 vidstående mått-tabell
 och vid köp av endast en
 strumpa om till höger
 eller vänster ben. Hus-
 hållshandskar av gummi
 högsta kvalitet. Kr. 3:—
 pr par. Storl. 6, 6½,
 7, 7½, 8½.

GUSTAF HJELM & Co.
 Sjukvårdsaffärer: Mästersamuelsg. 46.
 Norrtullsg. 8. A, Stockholm.
 (Till landsorten mot efterkrav.)

»Värme och Hemtrevnad»
Kockums
KAMINER

Försäljas av hrr Järnhandl. o. Bosättningsaffärer, Kockums
 Jernverk, Kallinge. Försäljningskontor: Stockholm,
 Drottninggatan 57 3 tr., Göteborg, Magasinsgatan 22.

Risgrynen skällas och få rinna av väl. Löken skalas, hackas och kokas gul i smöret. Risgrynen tillsätts och blandningen röres över god värme 5—6 min., då tillsättes den kokande buljongen jämte tomatpuré (eller sönderskurna tomater) och kryddor. Locket lägges på kastrullen, och alltsammans får koka i 20 min. Är massan för tjock spädes ytterligare med litet buljong. Osten tillsättes nu och rätten serveras genast.

I stället för tomatpuré kan man använda en smula saffran, som då tillsättes sist med osten. Saffranet finfördelas och löses upp i litet buljong, innan det blandas in.

Veckans bjudning.

Under denna rubrik ämna vi införa en del förslag till menu för olika tillfällen. Vi tänka oss att våra ärade läsarinor ha att ordna t. ex. en finare middag, en supé dansante, lunch för några resande eller dylikt och hoppas att kommande förslager skola bli till nytta, giva några goda uppslag, när husmodern skall bestämma matsedeln vid sådana tillfällen.

I föregående nr gävo vi utförligt förslag till menu vid en middagsbjudning och här följer nu en

DAMLUNCH.

Menu.

Varma smörgåsar (ansjovis).
 Kalvbräss och svamp i vol au vent.
 Kall fågel med spritsad sås och brynt potatis.
 Te med ananastårta.

IDUNS KÖKSALMANACKA (4—10 JANUARI.)

SÖNDAG. *Frukost:* Kalvsurprise, smör eller margarin, bröd, ost, ansjovis, kaffe eller te, wienerkrans. — *Middag:* Smördegssnäckor med sparrisstuvning. Kalkon med brynt potatis och sallader. Fikondessert.

MÅNDAG. (Trettondagsafton.) *Frukost:* Äggstanning och ragu på vilt, smör eller margarin, bröd, ost, kaffe eller te, vetebröd. — *Middag:* Lutfisk med mjölk-sås, gröna ärter och potatis. Risgrynsgrot och mjölk. Klenäter med sylt.

TISDAG. (Trettondagen.) *Frukost:* Stekt kalvbräss med gröna ärter, smör eller margarin, bröd, ost, kaffe eller té, vetebröd. — *Middag:* Avredd fågelsoppa med vinsmak och ostkex. Stekt marinerad oxfilé med legymer. Aprikosparfait.

ONSDAG. *Frukost:* Stuvad lutfisk i crouton (urgrävda ugnstekta franska bröd), smör eller margarin, bröd, ost, kaffe eller té, vetebröd. — *Middag:* Kokt fläskkorv med potatismos. Nyponsoppa med grädde.

TORSDAG. *Frukost:* Stekt corn beef med tomatpuré och potatis, smör eller margarin, bröd, ost, kaffe eller te, vetebröd. — *Middag:* Kastanjepuré med frikadeller. Likörpannkaka.

FREDAG. *Frukost:* Stekt persiljefyllt strömming med stuvad potatis, smör eller margarin, bröd, ost, kaffe eller te, vetebröd. — *Middag:* Rimmat lamm med brynta rötter. Sirapsäpplen.

LÖRDAG. *Frukost:* Bräckt korv med stuvade makaroner och pepparrot, smör eller margarin, bröd, ost, kaffe eller te, vetebröd. — *Middag:* Stuvad lake i vin med potatis. Fyllda rispastejer.

Kalvsurprise (f. 6 pers.). 12 skivor kalvfilé, vatten, salt, vitp., 40 gr. smör, 2 msk. hack. persilja, 4 ägg, 8 msk. grädde.

Köttskivorna plattas ut, läggas i saltat vatten ½ tim., torkas därefter samt brynas hastigt i smör. De läggas på en liten långpanna eller ännu hellre på ett gratinfat. Äggen vispas upp, grädde, salt och persilja tillsättes, och äggsmeten slås över kotletterna, varefter rätten gräddas i medelvarm ugn. (Rätten kan förenklas genom att använda urvalda kotletter i stället för filé.)

Fikondessert (f. 6 pers.). 150 gr. fikon, 100 gr. sötmandel (el. paranötter), 125 gr. socker, 3 äggulor, 1 del. tjock grädde, 3 äggvitor.

Beredning: Mandeln torkas samt males. Fikonen skäras i smala strimlor. Äggulor och socker vispas kraftigt i 25 min. Därefter tillsättes den vispade grädden samt mandel och fikon och sist den till skum slagna äggvitan. Smeten gräddas i en smörad och brödbeströdd form i ugnen i medelvarm värme.

Kakan stjälpes upp och serveras med vaniljsås eller vispad grädde.

Aprikosparfait (f. 6 pers.). 1 lit. grädde, 1 kkp. socker, orangefärg, 200 gr. torkade aprikoser, socker.

Av SANGALLA té
 rekommendera vi
 våra kända märken
 "Pekoe Souchong"
 "Imperial", "Ordinary"
 i originalförpackningar.
PERCY F. LUCK & Co.

Superb-Senap

erkänd och eftersökt av finsmakare.
 Tillverkare:

Apot. W. ALEMAN, Eskilstuna.

Ensamförs. för Sverige:

Konserverhandels-Aktiebolaget,

Norrköping.
 Finnes till salu i Speceri- &
 Delikatessaffärer.

Billigt kaffe

kan man ännu få genom att vanligt kaffe blandas med god kaffetillsättning, då det blir gott, hälsosamt och drygt.

VICTORIA-Kaffetillsats

tillverkas av oss sedan mer än 30 år och är den enda kaffetillsättningen i Sverige, som bibehållit sitt goda renommé både före, under och efter kristiden. Gör ett försök. Pris endast 20 öre paketet.

A.-B. Förenade Cikoriefabr., Malmö

Varhållst någon yta mist sin glans, polera med

FULGENTIN

Till salu i varje färghandel. Pris 1 kr. pr flask om cirka 200 gram.

Vänner av gott kaffe.

Anmoda Eder leverantör att beordra och expediera

Triangelns Utställningskaffe

i ½ kg. kartonger å kr. 2: 50, så erhålles ett verkligt gott kaffe.

FÖRENADE KAFFEIMPORTÖRERS ROSTERI A.-B. TRIANGELN. GÖTEBORG.

Husmödrar.

Silversaker rengöras på 1 och 2 minuter med "Nike"-plåten. Föremålen blixa som nya. Damernas förtjusning. Pris pr plåt Kr. 2: 50. Lev. franco jämte bruksanvisning, mot postförskott eller förut insänd likvid. Förvara anonsen!

FABRIKSAKTIEBOLAGET BRÖDERNA JAKOBSSON
 (Kemiska avdelningen)
 SÄFFLE.

Tvätt och Strykning

emottages. Gardiner tvättas, spännas och stryks. Tvättcentralen, Tunnelgatan 17, Sthlm. Tel. 22 59. Norr. 1 17.

Dräkter, Kostymer Kappor, Överrockar

som kemiskt tvättas hos oss garanteras bli till belåtenhet

LUNDBY

Skönfärgeri & Kem.
 Tvättanstalt, Göteborg
 KUNGL. HÖVLEVERANTÖR

Beredning: Aprikoserna vattenläggas 3 timmar, kokas därefter mjuka i kort spad och tillsättes med socker, då de bli mjuka. De vackraste aprikoserna tagas ifrån till garnering, de övriga passerar och blandas med den vispade grädden (2 dcl. av den vispade grädden tas först ifrån), smaksättes med socker, och om man så vill tillsättes orangefärg. Massan packas ned i en bleckform med lock samt fryses i en snödriva 3 timmar. Formen stjälpes upp. Resten av grädden och aprikoserna användas till garnering.

Kastanjepuré (för 6 pers.). 300 gr. kastanjer, vatten, salt, 2 lit. god buljong, salt, socker, vitp., 1 äggula.

Beredning: Kastanjerna snopas, läggs över natten i vatten, skalas och kokas mjuka i saltat vatten. De passerar därefter genom ett durkslag samt slås i den kokande buljongen, som smaksättes med salt, socker och vitp. samt reds av med en gula.

Fyllda rispastejer (för 6 pers.). 1½ kkp risgryn, 1 lit. oskummad mjölk, 2 msk. socker, 2 ägg, 30 gr. margarin.

Till fyllning: 100 gr. katrinplommon, 30 gr. sötmandel.

Grynen kokas i mjölken till en tjock gröt; margarin, socker och de söndervispade äggen tillsätts. Pastejformar penslas med smör och beklädas med gröten. Katrinplommonen kokas och kärnas ur; mandeln skällas och skäres i strimlor. Varje pastej fylls med ett eller två katrinplommon jämte några mandelstrimpor. Rismassan lägges ovanpå så den täcker, och formarna gräddas i god ugnsvärme. De stjälpas upp och serveras något avsvalnade.

I stället för plommon kan sockrade bananskivor, kokta äppelbitar eller sylt användas.

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT

(Forts. fr. sid. 24.)

gr. vitt vax, 10 gr. zinkvitt, 1 gr. fransk terpentintin, 1 gr. olivolja. Vaxet smältes, oljan tillsättes och rosenvattnet litet i taget under omrörning; därpå de andra ingredienserna. Salvan röres noga tills den stelnar och arbetas sedan tills den blir smidig. — När händerna blivit väl insmorda pådragas rymliga handskar, som få sitta på under natten.

N:r 6. Kära Fru Skönhetsdoktor! Ville fråga vad jag skall göra med min näsa, som är all-

deles blank och blir röd, när jag kommer ut i luften? Kan jag på något sätt bota detta obehagliga? — Har tämligen fet hy. Mest tacksam för svar är

Studentska, Helårsprenumerant.

Näsan kan vara röd av frost eller av dålig matmältning. Misstänker ni det förra, skall ni om aftonen badda näsan med så hett vatten ni kan tåla och sedan gnida in den med kamfersalva. I senare fallet får ni akta er för hetsig mat och dryck samt på det hela för svårsmälta saker och se till att magen fungerar regelbundet. Drick ett glas hett vatten på fastande mage varje morgon. — Emellertid kan näsan vara röd även av andra orsaker, och då rekommenderas följande behandling: 4 gr. salmiak, 2 gr. garvsyra, 56 gr. glycerin och 84

gr. rosenvatten. Omslag av renad vadd doppas i lösningen och anbringas över näsan varje natt tills bättring inträder.

Fru Skönhetsdoktorn.

Bättre och billigare

blir Kaffet om Ni blandar med

SANA

kaffetillsättning

Förordad av läkare.

Bättre därför att kaffet får en fyllig och god smak.

Billigare därför att kaffet genom blandningen med SANA nedbringas i pris med cirka 20 procent och dessutom utdrygas med cirka 25 procent. Blanda därför alltid kaffet med en tredjedel

SANA

(ett paket Sanatillsättning till ¼ kg. kaffe).

Finnes i varje välsorterad Speceri- & Matvaruaffär i paketer à 25 öre om 125 gr.

SVEA KAFFETILLSÄTTNING A.-B.

STOCKHOLM.

Tel. 2257.

Partiniederlag:

Malmö: A.-B. Adolf Faxé.

Tel. 4882.

Göteborg: Olof Glenne &

C:o, A.-B.

KLENA BARN

i alla åldrar återvinna snabbt genom en Emulgon-kur hälsa och krafter.

A-Vitaminernas stora betydelse för kroppens tillväxt är ett vetenskapligt bevisat faktum.

I Emulgon ingår icke blott fysiologiskt kontrollerad A-vitaminrik fiskolja i konstant och tillräcklig mängd, utan Emulgon innehåller dessutom

Phospho-Energon och Kalk, tvänne ämnen, vilka i förening med A-vitaminerna äro av utomordentligt stort värde för en svag organism och speciellt för barn.

Lida Edra barn av

Aptitlöshet

Blodbrist

Skröfler och

Allmän svaghet

bör Ni utan uppskov låta dem genomgå en Emulgon-kur.

Emulgon fås på alla apotek i orig. fl. à 200 och 1000 gr.

FÖRESTÅNDARE FÖR LABORATORIET: PROFESSOR THOR EKECRANTZ, STOCKHOLM.

FRÅGOR OCH SVAR

Fråga: För några år sedan stod i Idun beskrivning på en god kaka, som kallades Saftkaka, vill jag minnas. Som beskrivningen alldeles förkommit ber jag Idun godhetsfullt upprepa densamma.

Husmor.

Svar: Saftkaka: 1 vetebröds-längd, 2½ kkp söt saft. Kräm: 5 dcl. mjölk eller gräddmjölk, 2 msk. majsensmjöl, 2 äggulor, 3 dcl. tjock grädd, 1 msk. socker. — Brödet skäras i skivor, vars hårda kanter avlägsnas, lägges i en geléskål och övergutes med saften. — En del av mjölken röres ut med mjölet. Resten av mjölken kokas upp, avredningen röres i och krämen får koka 5 min. Därefter tillsätts de upp-

vispade äggulorna och krämen får sjuda tills den tjocknar. Vispas sedan tills den svalnar. Sockret och den till skum slagna grädden blandas i, och krämen hålles över brödet i geléskålen.

Fråga: Jag är lantbrukardotter, 27 år. Min far har dött och min mor är gammal och orkar ej överta skötseln av gården, som kan föda 10 nötkreatur, 2 hästar samt smådjur till husbehov. Jag anser mig nog ganska hemma i det som rör djurens vård och mejerihandteringen men behöver en kortare kurs i lantbruk för att kunna uppträda med säkerhet inför de biträden jag måste hava. Vart skall jag vända mig för en sådan kurs och vad kan den kosta? Längre än 3 månader kan jag ej vara hemifrån.

Östgötatös.

Svar: Bäst att vända er till lantmannaskolan i det län där ni har ert hem. Vid de flesta lantmannaskolor ta de även emot kvinnliga elever. Kursen är visserligen minst 5 månader, men eftersom ni antagligen haft god praktisk, kanske de gå in på en kortare kurs. Kursen kostar 30—60 kr. jämte en billig inackorderingsavgift.

Fråga: Vilka äro fordringarna för inträde i Musikaliska akademien för att bli musiklärarinna och vad kostar utbildningen? Var skall man anmäla sig?

Musikintresse.

Svar: Fordringarna äro tydligen anlag i musik och sådan färdighet i de ämnen man önskar undervisning i, att anlagen kunna bedömas. Vidare insikt i musikalärens grunder, kännedom i svenska språkets skrivande och läsande samt räkning. Alder 12—20 år. I sång, orgelspelning och komposition intill 25 års ålder. Anmälan sker personligen vid akademien, och sökande skall då förete prästbetyg, läkarintyg om god hälsa samt tillståndsbevis av målsman. Undervisningen är kostnadsfri.

Fråga: Vad göra åt en brun skinnväska, som börjar se nött ut kring kanterna? Väskan är annars stark, bra och rymlig, så jag har ej lust att kasta bort den.

Sparsam.

Svar: Väskan kan lämnas i en affär för skinnvaror för att repareras och blir då som ny. Men är det inget annat fel på den än det omnämnda kan ni reparera den själv. Köp i färghandel litet brun handskfärg, varmed ni målar över de nötta ställena. När färgen torkat, fernissar ni först de målade ställena, och när dessa torkat, hela väskan.

Förarga Er inte

om en sak ni sätter värde på går i kras. För några år sedan hade Ni stått rådlös, men nu har vetenskapen sagt sitt ord — Karlssons klister — det håller.

Det lagar alla föremål av trä, glas, porslin, keramik, sten m. m. så att de bli starkare och hållbarare än förut. I varje hem, ja, överallt, måste det finnas till hands, ty kom ihåg, att det som lagas med

Karlssons Klister!

Pris pr tub 1 krona.

— det håller!

LJUNGS

Över hela Sveriges land är Ljungs Cacao känd och välkänd. — Varför? — Jo, därför att den i kvalité och smak är av den bästa, som kan erhållas, och i pris lägre än någon annan prima cacao.

OBS!

Burken är till färg och form lagligen skyddad. Kungl. Patent- och Registreringsverket Reg. N:r 593. Cacaon säljes i alla välsorterade speceriaffärer.

CACAO

Ljungs Cacao N:o 10 förpackas i burkar enligt vidstående illustration. Burkarna äro prydligt färglagda i ekmonster med guldränder. För att burkarna efter förbrukningen av cacao må kunna praktiskt användas, äro de fyra mindre sorter med försedda med olika inskriptioner av de vanligaste hushållsartiklarna.

PRIS:
Burk om 1 hg. cacao ..... kr. 0:40
Burk om ¼ kg. cacao ..... kr. 0:75
Burk om ½ kg. cacao ..... kr. 1:40
Burk om 1 kg. cacao ..... kr. 2:50
Burk om 5 kg. cacao ..... kr. 10:—

Kockums

emaljerade bordskärl

hygieniska och praktiska. Lätta att hålla rena.
Ingen hälsofarlig beståndsdel i emaljen.

Skyddsmärke & varje kärl.

KOCKUMS EMALJERVERK, Ronneby.

Minst 12 riksdaler

förtjänar Du varje gång Du påligger
Trelleborgs Gummisulor

De hålla 3 gånger så länge som lädersulor, äro gläta och ha samma fasthet som läder, hindra väta att tränga in i skorna och äro lätta att bearbeta efter skons fason, så att de verka eleganta även på den nättaste damsko.

Pris per par Kr. 2:50, 2:25 och 2:— för resp. Herr, Dam, och Barnsulor inkl. klisterlösning. Erhållas hos läder- och skohandlande.

TRELLEBORGS GUMMIFABRIKS A.-B.
Stockholm. TRELLEBORG. Göteborg.

**Olycksfall- och sjuk-
Skadestands-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.**

Försäkrings A.-B. **NORNAN**, Göteborg.

ADA ZINK-GLANS
OERSÄTTLIGT PUTSMEDEL
FÖR
DISKAR
OCH DYKST
OCH DYKST

ADA ZINKGLANS
RINGA ARBETE
SPEGELBLANKA
DISKBANKAR
APPROVAD & GODKÄNT
HUSMODERNES PROVKOK

Wundermanns Senap
rekommenderas

WUNDERMANNS FABRIKER
NORRKÖPING

Epokgörande nyhet!

Försilvringspastan "KARLSON"

försilvrar ögonblickligen avnött nysilver, mässing, koppar m. fl. metaller.

Demonstreras denna vecka i A.-B. Affärssystem samt finnes att köpa även i andra välsorterade affärer.

Order till landsorten expedieras direkt från
KEM. TEKN. FABRIKEN FAKIR
Holländaregatan 24, Stockholm. Tel. V. 50 17.

Fråga: Tänker frampå nyåret resa till Frankrike för att studera språket och skulle helst vilja komma till en av städerna i norra Frankrike — i Normandie eller Bretagne. Kan Idun lämna adress på något bra pensionat eller en familj, där inackorderingar mottagas och få tillfälle till goda lektioner samt det ungefärliga priset?

Studentiska.
Svar: I närheten av Dieppe mottagas i protestantisk prästmiljö ett par inackorderingar. Vänd er till Pasteur Langlade, Luneray, Seine Inférieure, France. Pensionatpriset är i allmänhet omkr. 800 fr. i månaden.

Om ni vill ha flera adresser på goda pensionat eller familjer, där inackorderingar mottagas, så hänvänd er till upplysningsbyrån, Syndicat Initiatif, Place Albert Ier, Orleans, France.

Fråga: Kan Idun eller någon av dess läsare ge mig anvisning på ett pensionat i Stockholms omedelbara närhet, dit man med förtroende kan skicka en 6-årig, klen flicka. Hon behöver så väl komma ut på landet för att få stärkande luft, och jag, hennes mor, har ej tillfälle att vara med henne men väl att ofta hälsa på henne om hemmet ej ligger för långt från Stockholm.

Bekymrad mor.
Svar: Rönnebergahemmet på Lidingön, Sveriges Husmodersföreningars vilohem, tar emot både stora och små patienter, som bruka trivas och frodas där alldeles utmärkt.

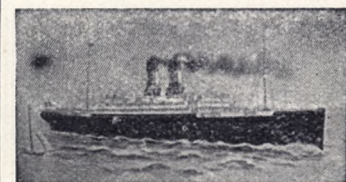
LÄSARINNORNAS SPALT

Till "Elisabeth", som vänt sig till Iduns läsare med bön om hjälp ha vi haft glädjen mottaga ett paket från Kungsbacka och från F. B. H., Östersund 5 kr. Från sistnämnda signatur ha också insänts 5 kr. till "Bekymrad". Bidragen, som tacksamt emottagits av Iduns redaktion, ha omedelbart tillställts vederbörande.

BOKNYTT

Nionde Thermidor av M. A. Aldanov, en av de mest framgångsrika bland de yngre ryska skriftställarna, har i dagarna utkommit på Hugo Gebers Förlag. "Nionde Thermidor", som anses såsom Aldanovs förnämsta verk och som översatts från ryskan av det kända märket E. Weer, är en framställning i romanform av den franska revolutionen, särskilt ett av dess mest våldsamma skeden. 9 Thermidor år II (27 juli 1794) störtades som bekant Robespierre och med honom skräckväldet. Aldanov känner sitt material som få. "Nionde Thermidor" är icke blott en spännande utan därtill en i hög grad aktuell bok.

En ny bok av Elsbeth Funch, den högt skattade författarinnan till "Korta brev från en lång resa" och "I tempel och téhus" har i dagarna på Wahlström & Widstrands förlag utgivits med titeln "Jag vet ett land...". Hon rör

Direkt Linie till Amerika.
Skandinavien-Amerika Linien
Skeppsbron 16, Stockholm.
Tel. adr. Transatlantic. Tel. 7890.

**SOM MAN BÄDDAR
FÄR MAN LIGGA**

**DUNTÄCKEN
MADRASSER**

göra sängkammaren
till ett Paradis

J. Svensson & Bourghardt
GÖTEBORG
Täckfabrik Fjäderränseri

**SVENSKA
TRYCKERIAKTIEBOLAGET**
STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: 21 23, 40 61. Norr 93 o. 993

Filialen: Riddargatan 17
Telefon: 72565. Norr 6 47

Utför alla slags

Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

VADSTENABODEN
REGERINGSG. 22, STOCKHOLM.

Specialaffär för

UTSTYRSLAR.

Beställningar utföras.
Billiga, bestämda priser.

Nerkingar på skilda orter!

Kom ihåg att

Nerikes Allehanda

är Örebro stads och läns äldsta och mest kända tidning. Pigg och vaken, meddelar den snabbt sina läsare vad som händer och sker i hemorten och i hela vida världen. Rikhaltigt och värdefullt textinnehåll. Ortens förnämsta annonsorgan.

Prenumerera snarast för 1925 på
Nerikes Allehanda!

Tag bort Värken!

Det går lätt och säkert med Sloan's Liniment. Bara stryk på — ingen gnidning behövlig — och värken försvinner. Stillar all muskel- och nervvärk. Försök det!

Fås på alla Apotek.

**SLOAN'S
LINIMENT**

Vid NYBYGGNADER OBSERVERA! och OMÄNDRINGAR

Det finnes endast ett "Geysir" och ett "Ariel"-system för

Kokspisvärmeledningar

men flera med ovederhäftig, braskande reklam utbudna försök till efterrapningar. För-siktighet vid beställning där-för tillräddig. En god vara blir alltid efterpad. En dålig aldrig. "GEYSIR"- och "ARIEL"-systemen äro de ledande inom kokspisvärme-ledningsbranschen.

A.-B. Jernverksmagasin, Malmö

Telegrafadress: KOCKUMSJÄRN. Rt. 816, 526 och 24 04.

Tillvaratag utrymme genom användande av

"Geysir" eller "Ariel"- uppvärmning

Spar bränsle och besvär.

10,000-tals anläggningar i bruk. Vid förfrågan uppgiv annonsorganet. Förslag gratis efter insänd ritning. Ombud antagas.

AKTIEBOLAGET SYDSVENSKA BANKEN

Inbetalt aktiekapital Kr. 34,000,000:—

Huvudkontor: Malmö.

Mottager insättningar å Depositions-, Kapital- och Sparkasseräkning till högsta gällande ränta.

Fullständig bankrörelse.

Babyutstyrslar

bästa modeller och kvalitet. Provkartong från kr. 9: 50.

Linneutstyrslar

GREVTUREGATAN 24 B, Sthlm. R. T. 754 23.

Piska

och Renovera MATTORNA vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

Beställ inte

Edra förstoringar genom ombud, utan vänd Eder direkt till en pålitlig firma Vi utföra alla slags förstoringar.

N. & T. ANDERSSON
Drottningholmsvägen 7, Stockholm.
Telefon Kungsh. 4726.
Noggrant arbete. Billiga priser.

Handsydda underkläder.

Barnklänningar, pyjamas, märkning och hälsöm mottagas.

HELMI KRONBERG,
Kungstensg. 22, I. V. 115 32,
Stockholm.

EN VÄL- KOMMEN GÄST

I ALLA SVENSKA HEM

ÄR

Stockholms Dagblad

FÖR ÅR 1925

PRENUMERERA
G E N A S T!

I STOCKHOLM: 28 kr. per år, fritt hemburen.

I LANDSORTEN på posten: 22 kr. för huvudstadsupplagan, 15 kr. för Riksupplagan.

sig denna gång inom Sveriges landamären och är ej mindre fängslande än när hon berättar om sina vidsträckt resor jorden runt. Det är, närmare bestämt, Dalarna, Bergslagen och det gamla Stjersund, fadernegodset hon behandlar med alla dess släktingar från hennes barn- och ungdomsår, kulturbilder från ett herrgårdsliv som håller på ett försvinn. Men däri inströr hon en mängd sägner och berättelser om Polhem, hans dotter Emerentia och Swedenborg, som hon hört dem framför brasan och vid sin mors spinnrocksaftnar. Ej minst fängslande äro hennes målande skildringar av gamla barndomsminnen från residensstaden och huvudstaden, vari man andas den gamla goda tidens milda doft av lavendel och rosenpotpourri.

Bengt Bergs Fågelböcker ha under den följd av år som de utgivits genom sitt fängslande och lättlästa innehåll med deras underbart vackra bilder vuxit ut till ett standardverk med för alltid bestående värde. Det ofantliga intresse, som dessa populära arbeten tillvunnit sig över hela vårt land, och långt utanför Sveriges gränser, har medfört en allmän önskan att Bengt Bergs vackra böcker, av vilka ett flertal länge sedan äro utgångna ur bokhandeln, skulle kunna utgivas till så billigt pris, att de bleve tillgängliga för envar. Genom utgivandet av en mycket stor upplaga av en samlad första serie i ett sådant tryck och på sådant papper, att de utsökta bilderna verkligen motsvara och delvis rent av överträffa de tidigare, dyrare originalupplagornas, har det varit möjligt att sätta priset så lågt som till endast 8 kronor pr volym. Författaren har tillfört denna upplaga ett stort antal nya, intressanta bilder ur de rika skördar, hans kamera inhöstat under senaste åren. Nu hava utkommit de tre första volymerna i den första serien, nämligen "Täkern", "Stora Karlsö" och "Min vän fjällpiparen". Nästa är följa "Sällsynta fåglar", "Storkar och hägrar" och "Med tranorna till Afrika", varefter det vore förlagets, P. A. Norstedt & Söner, avsikt att i mån av möjlighet låta nya upplagor av författarens övriga arbeten följa.

Kleopatra, Drottning av Egypten, hennes levnad och tidevarv av Arthur Weigall, har i bemyndigad översättning av professor emeritus Carl David Josephson utkommit på Gebers Förlag. Den berömda författaren, behandlar Julius Cæsars tidevarv och den väldiga kamp om herraväldet över världen, som fördes mellan Octavianus å ena sidan och Kleopatra och Marcus Antonius å den andra. Huvudpersonen är Kleopatra, av vilken författaren tecknar en bild, som kanske i förstörne synes överraskande, men som, ju mer handlingen och skildringen fortskrider, blir allt mer övertygande. Men vid sidan av henne framträda i skarp belysning de båda stormän, med vilka hon för-enade sina öden, den genialiske statsmannen och fältherren Julius Cæsar och den dionysiske, himlastormande Marcus Antonius. De världsomstörtande händelser, som Weigall med målande stil skildrar, måste tilldraga sig varje historiskt intresserad persons livliga uppmärksamhet. Till bokens stora värde bidrager icke blott författarens intima kännedom om den tid han skildrar, utan även om de länder och platser, som beröras av händelserna, enär han under en följd av år varit överinspektör över Egyptens forn-lämningar.

Amatörsömmerskan heter en liten bok med råd och rön samlade efter moderna erfarenheter av Jane Eyre. Nu för tiden när damerna mer och mer övergå till

DUKUNDS

Tidning

MED OBETYDLIGT ARBETE
på linoleummattor, bonade möbler och golv
en varaktig och vacker glans, då de bonas med

GAHNS BONVAX.
Absolut fritt från frätande
eller eljest skadliga ämnen.

NAMNET GAHNS
ÄR EN GARANTI FÖR
FÖRSTKLASSIGT FABRIKAT.

TILLVERKARE:
HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, UPSALA
KUNGL. HOVLEVERANTÖR.

Vid Gikt
Reumatism

Ischias
Influensa

Huvudvärk
Nervsmärtor

användes TOGAL med snabb och säker verkan även i hårdnackade fall och utan skadligt inflytande på mage och tarm.

Smärtorna försvinna omedelbart, och urinsyran utskiljes starkt ur kroppen. Togaltabletter finnas å alla apotek till Kr. 2.40 och Kr. 0.85 pr glas.

SKÅNSKA DAGBLADET MALMÖ

med söndagsbilagan "HEMMET"

Svenska landsortens mest spridda dagliga tidning.
Effektivaste annonsorgan för stad och land.
När dagligen 60,000 sydsvenska hem.

Allcock's

Etablerad 1847.

Inregistrerat handelsmärke: 25176

Plåster

EAGLE BRAND.

Världens Mest

Betydande Utvärtes

Läkemedel.

Smärtor i Ryggen.

Intet plåster kan jämföras med Allcock's. Förmår starka klena ryggar mer än någonting annat.

Smärtor i Sidorna

lindras hastigt av Allcock's Plåster på samma gång som det stärker sidan och återställer energien.

Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Det är ett Universalmedel, som säljes i alla apotek över hela den civiliserade världen. Kan påläggas varhållst smärtor finnas.

Skulle Ni vara i behov av ett piller,

TAG DA
UTAV

Brandreth's Piller (Est. 1752.)

Inregistrerat handelsmärke: 26622.
Vid förstoppning, gallsjuka, huvudvärk, svindel, dålig matsmältning, etc.
Försäljas hos alla Apotekare.

727 a ALLCOCK MANUFACTURING Co., Birkenhead, England.

Skåningar i hela Sverige!

Prenumerera på
SYDSVENSKA DAGBLADET
SNÄLLPOSTEN

Ni får då en tidning, som följer med icke blott *allt i hela hemprovinsen* utan också *allt av riksintresse*.

De bästa resurser att ge även det *utländska nyhetsmaterialet* snabbast och fylligast.

Rikhaltig förströrelseläsning. — Stora, rikt illustrerade söndagsnummer. — De främsta litterära och vetenskapliga pennor skriva i Sydsvenskans revy.

Prenumerera i god tid för 1925
på

Sydsveriges stora ledande Kulturtidning
SYDSVENSKA DAGBLADET
SNÄLLPOSTEN

Almenta

Verksamt, kraftigt stärkande och med bästa resultat givna specialmedlet *allt återvinna lunghälsa vid lungsot. Ingreper radikalt förbättrande på kroppens näringsstillstånd genom sin allmänt stimulerande verkan.*

Pris kr. 3:55 pr originalförpackning.

Boken om **75** tusendet, Almenta, = sändes gratis.

Fru HEDVIG LINDHOLM,
Upplandsg. 68—149, Stockholm.

Almentas verkligt glänsande resultat i återvunnen hälsa ligger till en del redan i Almentas hälsogivande egenskaper: betydliga mängder vitaminer (vetenskapligt ådagalagda).

Polkahår

klippning och skötsel för damer och barn utföres som specialitet förstklassigt i alla moderna modeller.

Tegnér's Damfrisering

Ingrid Paerén.
Luntmakareg. 99, 2 tr. Stockholm.
Tel. Vasa 13889.

Filtar och Schalar

absolut största sortering och billigaste priser i Arvika Spinneri Affär, Oxtorgsgatan 9 A, Stockholm. Tel. 163.

Mellins Food

är en världsberömd, lättsmält kraftnärings för barn, ammande mödrar, konvalescenter och ålderstigna samt för personer, som lida av mag- eller tarmsjukdomar. Förordas av läkare. Köpes i apotek, speci- & drogaffärer.

VIKING
GULDPLATERADE
UR-KEDJOR
VARANTIGAST SPANFULLAST
BILLIGAST
I parti hos Sveriges Ur-
makare A.-B., Sthlm.

Effektivaste vämeledningsspisar
WOCO
Begär offert.
WOCO-VERKSTÄDERNA, Motala.

NEN:s
KAFFEGRÄDDE
är vad som fordras till ett gott kaffe

För återför-
säljare:
Telefoner:
70 41,
Norr 70 41

att sy sina kläder själva är detta just en bok, som är välkommen. Här får man i lättlästa och väl skrivna kåserier lära sig till amatörsömmerska från de första mödosamma stegen till "amatörmästerskapet". Boken rekommenderas.

En bok om den moderna pingströrelsen har utgivits av Svenska Kyrkans Diakonystyr. Bokf. Att denna rörelse är en av de mest uppmärksammade för närvarande visar dess enastående snabba utbredning. Underligt nog har denna rörelse och dess beklagliga sviter hittills icke varit föremål för någon sammanfattande, ingående undersökning. En sådan har docent Briem givit i sin nyutkomna bok "Den moderna pingströrelsen". Efter att först hava tecknat den allmänna andliga miljön vid sekelskiftet såsom bakgrund för pingströrelsens framträdande, giver författaren en historisk skildring av pingströrelsens uppkomst och utbredning i de länder där den gått fram. Därefter redogöres för det typiska i dess organisation, gudstjänstliv och lärouppfattning, vartill slutligen fogas en ingående psykologisk förklaring av de "övernaturliga" nådegåvor, som förlänt denna rörelse dess särprägel och vilka också i den moderna psykologiens belysning stå fram i helt nytt ljus och ny förståelse.

Genom hela boken går strävan att giva full rättvisa åt det andliga liv, som finnes i pingströrelsen, samtidigt med att de andliga faror, som här hota, klart framhållas och belysas. Pris kr. 6:75.

Ljusen tändas...

Ljusen tändas — vinternatten breder tungt och svart sitt täcke över döda stränder. Över land och hav och vatten, lysa millioner stjärnor ner på jordens länder.

Ljusen tändas — fridens maning väller ut i rymder vida liksom spröda toner. Vi ha kanske känt en aning, likt ett sus av fjärlis vingar ifrån fjärran zoner.

Ljusen tändas — mänskligheten böjer knä i helig andakt och med knäppta händer. Fromt man väntar saligheten, himmelriket, härligheten, som profeten sänder.

Ljusen tändas — fåfängt spana vi, som än i trældom vandra, efter löftet, friden — — Eld och blod och död vi ana mycket måste offras ännu för den nya tiden.

Walfred Andersson.

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

Söder och Nord bedes uppe adress för att få svar från Signel Berm.

RING

Norr 6147, Norr 1602, 1646

och prenumerera på

IDUN

Helår . . Kr. 15:—
Halvår . . , 8:—

Avgiften hämtas och Ni slipper allt besvär.

Presentkort.

Likheten
mellan smör och
Vandenberg's
växt margarin
ligger i kvaliteten—
olikheten
i priset.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Lilla Vattugatan 14 - STOCKHOLM
Tel. 7576, N. 18336
Specialitet: Familje- och arvssaker, Bo-
utredningar och testamenten. Även
skriftliga förfrågningar.

Bensintvätta

kostymen vid Saltsjöbadens Kem. tvätt.

LUNDS DAGBLAD

är den enda tidningen i denna burgna stad med sina bortåt 30,000 invånare.
Rik landsbygd.

Följaktligen en av landsortens bästa annonstidningar

Vid årets Andrakammarval

befäste bonderörelsen sin ställning i Sverige.

Alla, som önska följa utvecklingen av denna folkrörelse, **böraläsa**

Vårt Land och folk

Bondeförbundets centralorgan.

Genom sin jämna spridning bland Sveriges bondebefolkning från norr till söder är Vårt Land och Folk ett mycket effektivt annonsorgan.

Prenumerera! — Annonsera!

Annonsera

Mellersta Sveriges Jordbrukaretidning,

den mest spridda lantmannatidskriften i Sverige. Ut kommer i Eskilstuna varje fredag i stort, 8—16-sidigt format. Familjebilagan På Lediga Stunder medföljer. Upplaga 26,000 ex. Annonpris per mm. 22 öre före text, 25 öre å textsida samt 20 öre efter text. Pren.-pris: Helår 3:50, ett kvartal 1 kr.

Lediga platser och Platssökande endast 25 öre pr mm.

Minsta avgift 10 mm. 2.50 i postanvisning eller frim.

LEDIGA PLATSER

Sjuksköterske-

och därmed förenade husmoderbefattningen å bygdesanatoriet i Strömsund är ledig att tillträdas den 1 febr. 1925. Platsen är reglerad. Ansökan åtföljd av läkare och äldersbetyg etc. insändas omedelbart till Provinsialläkaren, Strömsund.

Under husmoderns bortvaro,

en månad, önskas ställföreträdarinnan, kompetent och villig att med tjänarinans hjälp sköta förekommande göromål. Tre gossar 12-15 år. Svar till arkitekt D. Blomberg, Stocksund.

60,000 värmländingar läsa varje dag länets enda dagliga tidning Wermlands-Tidningen. Sänd Eder platsannonser till huvudkontoret i Karlstad.

I goda hem

finnas väl avlönade platser för exam. barnsköterskor, barn- och ensamjungfrur, husor, kokerskor och andra hembiträden.

Stockholms Stads Arbetsförmedling. Regeringsgat. 107. Högbergsg. 37. Expeditionstid 9-4, dag före helgdag stänges 2.

Obs! Betyg och rekommendationer böra medhavas. Även tillfällig arbetskraft förmedlas. Avgiftsfritt för både husmödrar och tjänare.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser av alla slag.

Insänd Eder annons till Iduns Annonskontor, Stockholm, och Ni erhåller omgående prisuppgift.

Minsta avgift 10 mm. 2:50 i postanvisning eller frimärken.

PLATSSÖKANDE

Vilken aktningsvärd familj

eller ensam dam ämnar resa utomlands nästa sommar och vill taga med som hjälp och sällskap en 30-års frisk och anspråkslös lärarinna något kunnig i engelska. Ev. läses också med småbarn. För längre bortovaro kan tjänstledighet begäras. Sv. märkt "I tid", Iduns exp., Stockholm f. v. b.

Ung flicka,

som genomgått 8-klassigt läroverk, söker plats som guvernant på landet. Kan åtaga sig undervisning t. o. m. 6:te klass. Svar motsets tacksamt till Margareta Winqvist, Frötuna, Bro.

DIVERSE

Några unga, bild. flickor

kunna i offam. på egend. nära Sthlm få tillfälle lära hushåll och allt vad därt. hör und. erf. husmors ledning, samt kläd-, linnesöm, handarbete och vävn. för utex. lär. Trevl. gäststrum, glatt hemliv. God omvårdn. Prima ref. fr. föregående elever. Ny kurs 20 jan.—20 maj. Närmare meddelar mot porto Majorskan E. Carlquist, Järna.

Atelier Record, Borås,

expedierar Babyutstyrsrar lämpligaste modeller (av läkare förordade). Prima materiel. Omsorgsfullt arbete. Provsatser i prisläge 7-9-12-15 kr. Prislista noga angivande kvalitet och storlek sändes franco från ATELIER RECORD, BORÅS.

Femina,

5 Engelbrektsgatan, Stockholm. Tel. 2012. Vårterminens kurser i kläd-, linnesöm, barnkläder och broderier börjar 15 Jan. Prospekt på begäran.

Vid TORSHÄLL

mottagas från 15 jan. inack. Tillfälle till undervisning i sång, vävning, vegetarisk matlagning och konservering av kompetent lärarkraft. TRÄDGÅRDSKURS för ord. elever 1 apr.—31 okt. Extra elever på kort tid. Upplys., prosp. och ref. fr. fröken L. Landgren, Torshäll, Leksand. Riks. 194.

Hälsingborgs Husmodersskola,

Villa Stjärneborg. Vårterminen börjar d. 22 Jan. 1925. HUSMODERSKURS för flickor med högre skolbildning, 4 mån. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, m. m., linnesöm, födoämneslära och hälsolära. SPECIALKURS i matlagning, 2 mån. Prospekt och närmare upplysningar på begäran. ASTRID GARDMAN. TERESA KJELLBERG. F. d. lärarinnor vid Fackskolan för Huslik Ekonomi, Upsala.

Strengnäs Husmodersskola.

Ny kurs 20 jan.—20 maj. Grundlig undervisning. Exam. lärarinnor. Gott hem. Prospekt o. ref. genom Fru M. Braune, Strängnäs.

Örebro Prakt. Husmodersskola

ENGELBREKTSGATAN 19. börjar sin vårtermin den 22 jan. 1925. Grundlig teoretisk och praktisk undervisning. Prospekt på begäran. HELENA FRITSCHÉ.

Johanna Brunssons Vävskola

Kungsgatan 70, Stockholm. Tel. 13363, Norr 437. Utbildar vävlärarinnor och yrkesväverskor samt håller kurser i Hemvävning. De praktiska vävkurserna börja 15 jan., teoretiska vävkursen samt mönster- och föreläsningarna 15 febr., växtfärgningskursen 16 juni. Närmare genom prospekt. ALMA JACOBSON.

Nästa kurs, 14:de arbetsåret, i Massage- och Sjukgymnastik värme-, ljus- o. elektr. behandling, Zanderymnastik, diathermi m. m. börjar den 15 januari. Göteborgs Gymnastiska Institut, Östra Hamngatan 45, Göteborg. Tel. 9680. Begär prospekt.

Doktor A. Kjellbergs Kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt: Tel. Norr 667. Stockholm. Holländaregatan 3.

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage Pedagogisk Gymnastik medför enligt kungl. Maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Centralinstitutet. Kursen, 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet. Nu kurs begynner i början av sept. Prosp. Major J. G. Thulin, Lund.

Unga mödrar, vilka önska återvinna form och spänstighet, behagade förtroendefullt hänvända sig till mig. Kurshandling fr. 20:— pr vecka. CLARA SMIT-DRYSELIUS legitimerad av K. Medicinalstyrelsen. Badläkare. Kungsgatan 17, Stockholm. Rådfr. 2-3 e. m. Norr 29718.

Elektro-Medicol Kungsgatan 13. N. 244 65. Förnämligaste Fysikaliska Bad-Kuranstalten i Stockholm. Moderna elektriska behandlingsmetoder. Avmagringskurser. Systemet garanteras effektivt och absolut utan konkurrens i Sverige.

Mot grått hår och mjäll. Härmed meddelas att det utmärkta och så mycket efterfrågade härvattnet mot grått hår som förhindrar hårfall och fullständigt borttager mjäll och som i över 40 års tid förts i Fanny Gelin's Parfymmagasin, Malm-torssgatan 5, Sthlm, numera förs under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken. Riks och Sthlmstel. Norrviken 214. Pris 6:— kr. + porto.

Gratis! Fotoavtryck (en min.) för bedömmande av normal eller missbildad fot. Allt för fötterna och deras vård. Utprovas av specialist. Sjukvårdsmagasinet "SUPERBE", Jakobsbergsgatan 6, STOCKHOLM.

Svalt ej Edra krukväxter. De leva ej endast av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-närings salt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Färg- och Kemikaliehandlare. Begär originalförpackning.

Sandviks Hushållskurs 1 febr.—31 maj. 1925. Kursen kan delas. Prospekt mot porto. Överstinnan A. Hyltén-Cavallius, f. Frick. Sandvik, Smål. Burseryd.

Låt veta att Ni existerar

Trots att det i dessa dagar en hel del dugligt folk gå utan arbete, så finnes det dock de som söka folk i olika befattningar och anställa dem också i sin tjänst, bara de få tag i lämplig person. Är Ni säker på att Ni kan något, så begagna tillfället att bringa Eder i erinran genom en annons i Göteborgs Morgonpost, som läses över hela västra Sverige. Det är många som fått goda platser genom Göteborgs Morgonpost. Att icke annonsera vittnar ofta om bristande energi. Platssökande annonser kostar endast 80 öre per ctm. Detta billiga pris gör att Ni får en annons av i allmänhet lämplig storlek för Kr. 1.20 som kan insändas i frimärken.

Porslins- och Sidenmålning, Gyllenläder, Läderplastik. Porslin, Färger, Bränning och beställn. emottagas. Individuell undervisning. Tel. N. 13062. Nordberg och Petersons Målar-skola, Smålandsgatan 38, Stockholm.

Karin Egnérs Linne- och Skjortsömnadsskola Grundad 1898. Sibyllegatan 36, Stockholm. Tel. 735 30.

Vävkurs. Undervisning i olika slags vävnader och handarbeten, linnesöm, knyppling, målning, läderplastik m. m. med början den 12 jan. 1924. Vidare upplysningar mot svarsperto till "Vävkurs på Lövås", Upphärad.

Nobynäs Hushållsskola

Vävkurs från den 15 jan. till den 15 maj. Bildade flickor mottagas å Nobynäs Herrgård, belägen i vacker och frisk trakt. Grundlig undervisning i hushåll, vävnad och övriga handarbeten. Gott och angenämt hem. Närmare meddelas av föreståndarinnan fru E. von Kothen, Nobynäs, Stjärneborg, Östra St. ban.

Örebro Fröbel-Seminarium.

Utbildning för Barnträdgårdar, Hem, Barnhem, Barnkrubbor och dylika anstalter för barn. Platser förmedlas genom Seminariet. Vårterminen tager sin början den 30 Jan. 1925. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnan. MARIA KJELLMARK, Föreståndarinnan, Örebro. Riks 1920.

BLIVANDE HUSMÖDRAR

hava fördel av att genomgå en fullständig husmoderskurs å Nolhaga Slott vid Alingsås. Skolan äges av Alingsås Enskilda Läroverk och Praktiska Skola, A.-B. och har i sin tjänst skickliga, fackligt bildade lärarinnor. Nyårskursen börjar den 10 januari. Begär prospekt!

Karin Werngrens Hushållsskola

Östermalmsgatan 28, Sthlm, tel. 76032 börjar nya kurser den 10 jan. och 1 febr. Prospekt mot porto.

Mattis Kosacks Skola

Arsenalsgatan 14, Stockholm. Tel. N. 26457. Sömnad. Handarbeten. Målning.

Koncentrera Eder annonsering för Skåne på SYDSVENSKA DAGBLADET SNALLPOSTEN. Södra Sveriges mest anlitade annonsorgan

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten:

- Arboga:** Arboga-Posten.
- Arvika:** Arvika Nyheter.
- Avesta:** Avesta-Posten.
- Bollnäs:** Tidningen Ljusnan.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Falkenberg:** Hallands Nyheter.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gävle:** Gefle-Posten.
- Göteborg:** Göteborgs Aftonblad.
- Halmstad:** Tidningen Halland.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall:** Hudiksvalls-Tidningen.
- Hälsingborg:** Hälsingborgs Dagblad.
- Härnösand:** Hernösands-Posten.
- Hörby:** Mellersta Skåne.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Katrineholm:** Katrineholms-Kuriren.
- Köping:** Bärgslagsbladet.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöten.
- Ludvika:** Ludvika Tidning.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mariestad:** Tidning för Skaraborgs län.
- Mora:** Mora Tidning.
- Norrköping:** Norrköpings Tidningar.
- Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
- Piteå:** Norrbottens Allehanda.
- Skara:** Skaraborgs Läns Tidning.
- Skellefteå:** Norra Västerbotten.
- Skövde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sollefteå:** Nord-Sverige.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Säter:** Sätters Tidning.
- Söderhamn:** Söderhamns Tidning.
- Söderköping:** Söderköpings-Posten.
- Tranås:** Tranås Tidning.
- Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla:** Bohuslänningen.
- Ulricehamn:** Ulricehamns Tidning.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Upsala:** Tidningen Upsala.
- Vadstena:** Östgöta-Bladet.
- Visby:** Gotlänningen.
- Vänersborg:** Elfsborgs Läns Annonssblad.
- Västervik:** Västerviks-Tidningen.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växjö:** Nya Växjöbladet.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund:** Östersunds-Posten.

Gentlemannen
uti handskar, käpp och hatt
höves ock en annan skatt-
VIKING

Industri A-B Viking, Örebro—Kungl. Hövleverantör

Gyllenhammars
HAVRE-GRÖT
smakar
gott

PROFESSOR

Jag känner nu att **PIX** gör gott
mot svedan i min hals
och knappast, om ej **PIX** jag fått,
jag kunnat tala alls.

HEB

Skönhet förgår

*men
sist för den som använder*

FLORODOL
TVÅL